

Jó Pajtás

2017. XI. 2.

71. évf., 30. szám

*Pécsett jártak, világot láttak –
a temerini Kókai Imre iskola diákjai*

CSEREDIÁKPROGRAM

Tavasszal újra találkozunk!

MI LEHET AZ IGAZSÁG?

**Karikalábú és nyereg alatt húst
puhító magyarok?**

AZ ŐSZ HÍRNÖKEI

**Szállnak a darvak,
virágzik a krizantém**

AMIT NEM TUDTÁL A VÍZRŐL

Évente ezer liter vizet iszunk

7. Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Verseny

Udvarnok várja a Jó Pajtást

Lapunk egykori szerkesztője, Szűcs Imre 1974-től 1991-ig öt verseskötetet adott közre, halálának 20. évfordulóján szervezte meg a Jó Pajtás szerkesztősége a róla elnevezett első gyermekversmondó versenyt. Az első rendezvényről így tudósított Németh Zoltán, a Magyar Szó újságírója: „A költészet, a vers otthona volt szombaton a bánáti Udvarnok. A Szűcs Imre Udvarnokon született költőnk halálának huszadik évfordulójára szervezett verseny a nevét viselő, a magyar oktatást és művelődést fejlesztő helyi társulás, valamint a Jó Pajtás gyermekklub, a Magyar Szó napilap, a Forum Könyvkiadó, a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség, a begaszentgyörgyi és a kishegyesi önkormányzat közreműködésével jött létre. Vajdaság minden részéről, egészen pontosan tizenhét település huszonkét iskolájából érkezett hetvenhét gyerek lépett fel a művelődési otthon nagytermének dobogóján és szavalt el egy-egy Szűcs Imre-verset.”

Azóta több ízben is módosítottuk a feltételeket, ami mit sem változtat azon a tényen, hogy együtt ünnepeljük a vajdasági magyar irodalmat, hogy elvisszük Bánátba a magyar szót, és találkozunk.

Röviden még egyszer elmondjuk: 7. Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Versenyünket november 4-én 10 órai kezdettel tartjuk a Szent Száva iskola udvarnoki kihelyezett tagozatának épületében (Tito marsall u. 2.). Reméljük, hogy ismét szép számban érkeznek vetélkedő tanulók Vajdaság minden tájáról.

Újdonság, hogy idén a vers mellett prózai szöveggel is lehet versenyezni. Feltétel, hogy az előadandó mű vajdasági magyar íróé legyen. A teljesítményt a Molnár Krekity Olga, Barta Júlia és Kovács Jolánka összetételű zsűri értékeli. A díjazottak könyvjutalomban és oklevélben részesülnek. A Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének köszönhetően ismét egy fődíjat tudunk kisorsolni, ez pedig ingyenes részvétel a Szép Szó műhely jövő évi kishegyesi táborában.

* A megmérettetésre vajdasági szerző művét várjuk, a népmese kivételével minden olyan prózai mű is számításba jöhet, melynek ismert a szerzője.

* Egy-egy mű előadása ne haladja meg az 5 percet!

* Négy kategóriában zajlik a verseny: 1-2., 3-4., 5-6., 7-8. osztály. Minden korcsoport esetében az első három helyezett könyvjutalomban részesül.

* Mindennemű kérdéssel hozzánk fordulhatnak a 021/457-100-as telefonszámon, vagy a Jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címen.

A 2014-es győztesek

Rajzpályázat

Mi a kedvenc játékokotok? A foci, valamelyik videójáték, egy ugrókötél, netán a társasjáték? Bármelyik is, rajzoljátok le, és küldjétek be címünkre (e-mailben: jopajtas.szerk@magyarszo.rs, vagy postacímre: Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, de bárhogy is, tüntessétek fel: JÁTÉK – RAJZPÁLYÁZAT) legkésőbb november 10-éig! A sikeresebb munkák megjelenhetnek lapunkban, a legsikerültebb rajz alkotóját pedig egy 4 GB-os memóriakártyával jutalmazzuk. A memóriakártya szerkesztőségünk egykori kistudósítójának, az Ausztráliában élő Farkas Józsefnek az ajándéka.

Csik Mónika

Zöld domb

(Szabó T. Annának)

Zöld domb, tarka táj,
fekete fákon papagáj,
lila pataokban kecsge,
sárga iszapban fecseg-e?
Két piros fa, ha fázik,
vadlila szélben szambázik,
mindig együtt riszálják,

nem riadoznak, cifrázzák.
Fogd meg a krétát: remekelj,
sárga iszapban ne fejedj,
fess lila békát, kis gyíkot,
húzz ceruzádba (vagy a
gatyádra)
egyetlen szál színcsikot.

Szűcs Imre

Társtalanul

Ablakomban szárnyasuhogás,
örvösgalamb-burukkolás,
Hess, te madár,

hess, te gerle,
Nincsen, aki rá felelne,
Hess!

Sinkovits Péter

Zenekar

Hangol már a zenekar, kezdődik a zúrzavar
Böggő, dob és harsona, kavargó zenebona.
Elöl áll a zongora, három lábú cimbor
Skálázik a gordonka, semmi másra nincs gondja.
A hegedű karcsú, fűrgő, láthatni, hogy jó a kedve.
Teheti, hisz nincs ki bántsa, testvére a komoly brácsa.
Lágyan szól a mandolin, elúszik a szandolin.
Bársonyosan zeng a hárfa, hangok alá puha párna.
Mit mondjunk a cintányérről? Hangpréssel rézedénypr.
Mindkettőnek egy az ára, üsd csak össze, nem lesz kár.
Csörög már a kasztanyét, spanyol táncos fűrgén lép.
Pontos ám a xilofon, nem kell hozzá metronóm.
Mindenünnen dob pereg, vad viharos fergeteg.
Erősködik a duda, elnyomja a trombita.
Meggzólal a harsona. Négy katona marcona.
Tisztelegve elsiet, léptük csupa lendület.
Meggzólal a gong, vége van és pont.

Csorba Béla

Rajz

kettést kaptam
mert átfestetem a felhőt
a margón
hiába mondom
hogy ez egy nagy felhőbika
azt mondják
figyelmetlen vagyok
és mama szerint is
csak a rosszon jár az eszem
a tűzön sem égnék el
és egyszer még

szíjat hasítanak a hátamból
de én már tudom
hogy többé soha
de soha nem húzok margót
és azt se bánom
ha egyessel lesz tele
a füzetem
és azt se
hogy meghúzzák érte
a fületem

Tavasszal újra találkozunk!

A pécsi Mátyás Király Utcai és az óbecsei Samu Mihály iskola diákjainak, tanárainak találkozója

Apécsi diákok öt napot töltöttek városunkban, s ez az öt nap elég volt arra, hogy a tanárok, diákok örök barátságot kössenek. Hogyan is került sor erre a diákcsere-programra? **Magyar Dániel** történelem szakos tanár mondta el.

– Pécsen működik a Kosztolányi Dezső Céltársulat, melynek én is tagja vagyok, s egy sikeres pályázat útján itt, Szerbiában is megszerveztük ezt a diákcsere programot. Eddig csak Baranyával tartották a kapcsolatot. Céljuk, hogy a határon kívül élő magyar gyerekekkel barátkozzanak, megismerjék egymást, egymás városait, iskoláit.

vendégül látták a pécsi diákokat. Elmesélik, mi mindent mutattak meg nekik:

Ákos: Nagyon jól összebarátkoztunk Vízli Bálinttal, ugyanis őt fogadtam. Egyforma az érdeklődési körünk, ugyanolyan zenét kedvel, mint én... Egy kis panaszom azért van rá: nemigen akart enni! Másnap már bementünk a városba, hogy lássák a vendégek az újjávarázsolt központunkat, meg a látnivalókat: a katolikus templomot a Than Mór festette oltárképpel...

Réka: Én Óvári Bettinát fogadtam, s nagyon jól kijöttünk egymással. Amikor a központban voltunk, megmutattuk a Than Emlékházat is, a több mint tizenegy hektáron elterülő Erdőte-

belovagoltunk a városba. Nagy élmény volt nekik itt nálunk, de nekem is! Megbeszéltük, hogy a Facebookon tartjuk majd a kapcsolatot.

Karolina: Ilcsik Fanni jött hozzám, s hamar megbarátkoztunk. Én a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör Csiperke néptáncsoportban táncolok, s egy este eljött velem a próbára. Nagyon tetszett neki, mert ő is otthon néptáncol, s azt mondta, nálunk nagyon jó a hangulat.

Leon: Én is elvittem Mátét az edzésre, s nagyon tetszett neki itt. Újvidékre is ellátogattunk, s a történelemtanár mindenről informált bennünket. Megmutattuk a Nemzeti Színházat, Péterváradot, az ottani múzeumot. Temerinben, a

A látogatással, barátkozással gazdagabbak lettek

Józsa Zsuzsanna magyartanárnőnek is szép emlékei maradtak e találkozásról.

– Öt napot töltöttek itt a vendégek, a pécsi Mátyás Király Utcai Általános Iskola diákjai és kísérő tanárai: **Koprivazné Szentesi Erika, Dukits Dalma, Módos Anita**, valamint egy szülő, **Ildikó**. Felejthetetlen számomra a szép bemutatkozásuk: képekkel mutatták be városukat, majd szép kultúrműsort adtak elő: néptáncoltak, énekeltek...

A diákokat a mi tanulóink fogadták, s én is vendégül láttam **Koprivazné Szentesi Erika** magyartanárnőt. Nagyon megbarátkoztunk, s mindannyian alig várjuk az április végét, hogy újra találkozzunk. Ugyanis akkor mi megyünk Pécsre.

Hogy az óbecsei diákok hogyan látták vendégül a pécsieket, milyen élményeik vannak, elmesélik: **Bende Ákos, Oroszlámos Réka, Stefaniga Zsanett, Gaudai Sarolta, Dudás Karolina, Benkovics Leon, Retek Bence, Vaszlavik Angéla** és **Sőregi Szabolcs**. Ők mindannyian

lepitők Parkját, a Tisza-partot, az Eiffel-torony tervezője tervezte zsilipet... Megmutattuk a városházát, s az ott lévő múzeumban a központ terének változásait. Mivel kosárlabdázom, elhívtam az edzésre is.

Zsanett: Nagyon izgultam, hogy kit fogadok majd, s nagyon örültem, hogy Pesti Eszter Panna került hozzám. Otthon hamar megbarátkoztunk. Egy nap kimentünk a Fantast kastélyszállóba, ahol fölmentünk a kilátóra, onnan szép a kilátás. Jókat játszottunk, a kísérő tanárnők különféle játékokra tanítottak bennünket... Barátságunk, azt hiszem, sokáig fog tartani. Máris megbeszéltük, a Messengeren, a Facebookon tartjuk a kapcsolatot.

Sarolta: Én két lányt is fogadtam, Kunvári Viktóriát és Szabó Nikolett Melindát. Nagyon boldog voltam, hogy ők is szeretik az állatokat. Viktória a macskát, ami nekem is a kedvencem, Nikoletta a lovat, amit én is szeretek. Amikor kimentünk egy nap Pecesorra, volt alkalmunk lovagolni. Mivel nekünk is van lovunk, délután

tájházban ebédeltünk, majd a táncházban mindannyiunknak nagyon tetszett, sokat táncoltunk. A pécsiek is szeretnek néptáncolni.

Bence: Én Martint fogadtam, s nagyon tetszett neki itt nálunk. Én is elvittem az edzésre... Tetszett neki, hogy elmentünk Pecesorra, s ott lehetett lovagolni, kocsikázni...

Angéla: Vízli Pannit fogadtam, ő is jól érezte magát nálunk. Különösen a lovaglás tetszett neki. Sokat beszélgettünk, jól elszórakoztunk. Megajándékoztuk egymást. Én egy bögrét adtam neki, melyen a közös képünk van.

Szabolcs: Megmutattuk a pécsieknek a törökbecsei Tisza-partot, amely nagyon szép. Én Bíró Marcellt láttam vendégül. Mi is megajándékoztuk egymást. Ő Rubik-kockát hozott nekem, én meg kézimunkát adtam neki, melyet a mamám készített. Egy kicsit fájdalmas volt a búcsú, mert olyan jól összebarátkoztunk Marcellal. Tavaszra, ha megyünk Pécsre, én is elmegyek, hogy újra találkozzunk...

Koncz Erzsébet

Tanóra egy padéi szálláson

Egy felejthetetlen nap Sövényháziéknál

Az óbecsei Petőfi Sándor iskola elsősei és másodikai a szép októberi napokat kihasználva Padéra utaztak. A néphagyomány és a környezetünk óráit nem a tanteremben, hanem Sövényházi László szállásán tartották meg. A diákokat **Tufegdžić Mónika** és **Csernyák Szilvia** tanítónők vezették. A következőket írták:

A felújított parasztházban fogyasztottuk el a reggelinket, majd következett az állatok megtekintése. Meglepetésünkre nem csak háziállatokkal: lovakkal, szamarakkal, libákkal, sertésekkel, tyúkokkal, kacsákkal találkoztunk. Volt strucc, emu, dámszarvas, őz, kenguru, jávorantilop, Ankole-Watusi marha, vaddisznó, bivaly, hattyú, láma, mosómedve.

Kedves vendéglátónk minden állatot bemutatott nekünk, még a mosómaci galambra való vadászatát is. A hattyúkat pedig megettettük száraz kenyér- és kiflimaradékkal. A gyerekek láthatták az állattartás régi, fából készült épületeit, valamint az itatóvájút, a gémeskutat, a jászolt. A beszélgetés után lovas kocsiba ültünk és elvittek bennünket kocsikázni a faluba, így láthattunk nagyon régi falusi házakat. A tanulók örömeire a bátrabbak lovagolhattak. László 15 éve gyűjti az állatokat és gyermekkori vágya volt, hogy kis állatkertje legyen. Annyira jól éreztük magunkat, hogy nem akartunk hazamenni – mesélte Szilvia tanító néni. Nagyon szépen köszönjük **Sövényházi Lászlónak** a vendégfogadást és **Becsei Árpád** apukának, hogy emlékeztetett tette számunkra ezt a tanítási napot!

Csernyák Szilvia tanítónő és a 2. b osztály

Ha nem is lóra, de kocsira pattantunk Csernyák Szilvia tanítónővel

Nem csak mi, hanem Tufegdžić Mónika tanítónő is élvezte a tanyai élet adta lehetőségeket

Íme, volt aki tényleg lóra pattant!

Struccetetés

Ilyen vagyok, így beszélek

Az óbecsei Petőfi Sándor iskola tanulói vitték el a pálmát a Szarvas Gábor Nyelvművelő Versenyen

Adán már csaknem 50 éve, 1970 óta rendezik a nyelvművelő napokat. A rendezvény Vajdaságban és azon kívül is a magyar nyelv ünnepének számít. Hírnévre tett szert határon innen és túl. Október 12-én a középiskolások beszédművészeti vetélkedőjével a község háza dísztermében megkezdődött a Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok idei, háromnapos rendezvénysorozata. Az általános iskolások nyelvi vetélkedőjére 13-án került sor. Itt voltak a vajdasági iskolásokon kívül magyarországiak,

budakalásziak is. Az óbecsei Petőfi Sándor iskola tanulói is részt vettek ezen a megmérettetésen. Első helyezettek, különdíjasok lettek.

A Petőfi iskola magyar szaktantermében **Szűcs Budai Engelbert** magyartanár és díjazott tanítványai várnak rám: a nyolcadikos **Angeli Nikoletta**, valamint a hetedikes **Lengyel László** és **Sárkány Vilmos**. Elmesélték, hogyan készültek a rangos versenyre.

– Rengeteget gyakoroltunk – szólal meg elsőként az első helyezett Lackó –, és meg is lett a gyümölcse. Még a nyáron kitöltöttem sok régi tesztet, s amikor ősszel jöttünk az iskolába, amit nem tudtam, a tanár úr megmagyarázta. A régi szavakat egyedül kerestem ki az interneten. Volt is ilyen feladat a teszten: az október hónapunkat régen mindszentek havának hívták. A régi magyar szólásokról eddig nem is hallottam eddig. A legtöbb pontot sikerült összegyűjtenem, összesen 95 -öt. Így fölmehettem a színpadra versenyezni. Összesen tizenötön mehettünk föl. Láttam, sokan nagyon izgultak, de nekem már rutinom van a szereplésben, ugyanis, énekelek, néptáncolok az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben. Nem volt lámpalázam. Azt a szólást kellett kitalálni, amelyet úgy írtak körül, hogy négy lábú állat, mégis elesik. Nem volt nehéz kitalálni: négy lába van a lónak, mégis megbotlik. Sok közmondást, szólást megtanultam, amikor készültem erre a versenyre. Nagyon örülök az első helyezésnek, a dicsérlőlapnak, meg a sok könyvnek, amit kaptam. Már bele is olvastam A csodaszarvas és más mondák című könyvbe. Nagyon tetszik.

Vilmos is sok pontot összegyűjtött a tesztek kitöltésekor, összesen 94 -et.

– Én is sokat gyakoroltam, sok régebbi tesztet kitöltöttem, úgyhogy én is fölmehettem a színpadra versenyezni. Kicsit lámpalázás voltam, így nem sikerült jól a szereplésem, de a könyvtár különdíjának is nagyon örülök. Ez az első verseny, amelyen díjjal tüntettek ki. Én is örülök a dicsérlőlapnak, a sok könyvnek, amit kaptam.

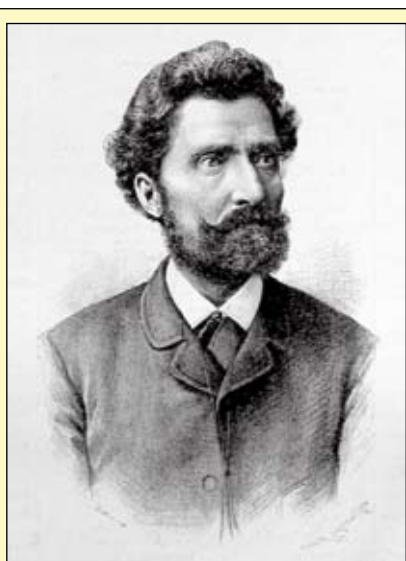
Nikolett nyolcadikos. Ilyen vagyok, így beszélek címmel írta meg munkáját. Ő is első helyezést ért el.

– Kutatómunkát végeztem, több tíz oldalas írás lett. Beszélgettem a nagymamámmal, az anyukámmal, a boltossal és másokkal arról, hogy ők hogyan beszélnek, köszönnek, hogyan mondanak egy-egy kifejezést, és én hogyan beszélek másokkal. Ezt foglaltam össze. Igazán örülök a sok nyereségnek.

A felkészülésről a tanár úr így szólt:

– Idén mindössze 30 tanítványom jelentkezett erre a vetélkedőre. Érződik a családok elvándorlása, ugyanis néhány évvel ezelőtt hatvanan is próbálkoztak a versenyre való készüléssel. Nikolett március óta kutatott, hogy megírja ezt a munkát, az Ilyen vagyok, így beszélek címűt. Ez nem fogalmazás, ez egy kutatómunka. Az iskolatársaival is elbeszélgetett, ki hogyan mondja az egyes tantárgyak neveit, s ki hogyan köszön. Sok dicséretet kaptunk a versenyen a zsűritől: **Lakatos Éva**, **Józó Mónika** magyartanároktól és **Viszmege Adrianna** könyvtárostól. Igazán örülünk, hogy mindhárman díjazottak lettek.

Koncz Erzsébet

Szarvas Gábor Adán született 1832. március 22-én, nyelvész volt, a magyar nyelvművelés megteremtője

Születésnapját ünnepelte a muzslyai cserkészcsapat

A XX. század elején Nagybecskerekéről indult útjára a magyar cserkészmozgalom

Szentmisével, cserkészjátékokkal és közös ebéddel ünnepelték meg Október utolsó előtti hétvégéjén Muzslyán a 4. számú Szent Imre herceg Cserkészcsapat 25. születésnapját. Az esemény egyben a vajdasági cserkészek találkozója volt. A vendégek közt voltak a szabadkai, temerini, csantavéri, királyhalmi és horgosi cserkészek.

A stagnálás után új lendületet vett a cserkészlet Vajdaságban. A tagtoborzás sikeres volt, jelentkeztek kiscserkészek. Sikertült néhány cserkészcsapatot újraindítani, hallottuk **Kalapis Sztoján** atyától, a Vajdasági Magyar Cserkészszövetség elnökétől. Jelenleg Vajdaságban 390 cserkész van. A jubileum alkalom a visszatekintésre is. Huszonöt évvel ezelőtt, a cserkészcsapat megalakulásának ünnepségére megtelt a muzslyai Mária neve plébániatemplom.

– Muzslyán abban az időben 150 cserkész működött és lelkesen cserkészkedtünk mindannyian. Lelkesen szerveztük a táborainkat, heti rendszeres órs-összejövetelek voltak. És valóban, így visszatekintve nagy értékeket tudunk átadni a gyerekeknek, mondja **Gabona Ferenc**, a muzslyai cserkészcsapat egyik alapítója.

Ahogy **Szarvák Cecília** csapatvezetőtől hallottuk, a 4. számú Szent Imre herceg Cserkészcsapat jelenleg 35 főt számlál. Ebből kettő cserkésztsiszt, négy cserkészsegédtsiszt, három őrsvezető, egy kis cserkészraj, egy leányőrs és egy fiúőrs.

A kilencvenes évek elején Szabadkán több mint tíz cserkészcsapat alakult. Most egy van. Mint ahogyan **Farkas Zsuzsannától** megtudtuk, az 52. számú Kosztolányi Dezső Cserkészcsapatnak hetven tagja van és három rajban működnek.

Temerin a vajdasági cserkészlet egyik fontos központja. Együttműködnek a civil szervezetekkel, sok közös programban vesznek részt. **Magyar Dániel**, a 14. számú Szent Imre herceg Fiúcserekészcsapat képviselőjében elmondta, hogy Temerinben most két cserkészcsapat működik, egy fiú- és egy leánycsapat, összesen 54 tagot számlálnak.

A magyar cserkészmozgalmat **Králik László**, a nagybecskereki Piarista Főgimnázium tanára indította útjára, amikor a XX. század elején magyarra fordította Baden-Powel Scouting for boys (Cserkészlet fiúknak) című könyvét.

K. I.

Együtt ünnepeltek a vajdasági cserkészek

Bevonulás a templomba

Alex sikere szertornában

Csupák Alex, a palicsi Miroslav Antić iskola 3. osztályos tanulója nemzetközi versenyen vett részt szertornából és két éremmel tért haza. Gratulálunk! – írja Jadranka Mandić az iskola honlapján.

Könyvajándék a kúlai iskolának

A kúlai Petőfi Brigád Általános Iskolába ebben a tanévben már kétszer is ellátogattak az AMNT képviselői, akik mind a kétszer ajándékokkal érkeztek. A gyermekhét alkalmából egy házi olvasmányokból álló könyvcsomagot adtak át a diákoknak.

Pozsár Csaba, az iskola igazgatója meglegedésének adott hangot. Mint elmondta, a könyvek nagyon hasznosak, és mindig nagy segítség az iskola számára, ha bárminemű támogatást kap.

– Az ajándék annál értékesebb, mert tudjuk, hogy az olvasás szókincset fejleszt, anyanyelvet ápol, az olvasás révén szinte észrevétlenül gazdagodnak a gyermekek intellektuálisan és érzelmiileg, gyarapszik a műveltségük és a tudásuk, kedvezően formálódik a személyiségük – mondta egyebek között az igazgató.

K.L.

A grundról jelentem

Hűvös nap van, a gőzfűrészt mellettem zúg.
A fiúk nagy izgalommal az arcukon jelennek meg. Boka még a csata előtt módosítja a tervet.
– Megértettétek?
– Igen, uram!
Elindultunk a helyünkre. A csatakiért már szól.
– Helyetekre! – kiált Boka. Beengedik az ellenséget. A csata indult, a tet-
tessel megbízott zászlóalj már elkezdett visítva menekülni. Közben a bun-
kerokból, vagyis „erődökből” homokgolyókkal tüzelnek. A csapat, amely
eddig menekült, egyszerre megfordulva nekitámad a Pásztorok csapatának.
Az ellenség gáncsot vet, melyet tilt a szabály. Ezért ketten megfogják és veze-
tik be a kunyhóba. Ezalatt a mérkőzés nem állt meg. Barabásnál már fogy a
homok. A Pál utcai fiúk lassan vezetik be a kunyhóba az ellenséget. Amikor
minden ellenséges harcost bezártak, nagy éljenzés támad. A második ellen-
séges csapat gyanakodva várja a jelzést, míg Boka a csapatot rendezi. Amikor
végül Áts Feri és a társai rájöttek a csínyre, nagy kiabálással törnek be. A
négy zászlóalj nekitámad, a többi kettő az árokból tüzel. Az ellenség alig lát
a kunyhótól, amikor az árokból kiugrik az ötödik zászlóalj. A vörös ingesek
kétségbeesetten harcolnak. Egy kis idő múlva az utolsó, egyben legkisebb
zászlóalj ugrik elő, és erre már Áts Feri is majdnem összebarázza a gatyáját.
Elindul a kunyhó felé, amikor Nemecek lától pirosan kiugrik elé, és leteríti
Áts Ferit a földre. A Pál utcai fiúk mind leugranak az erődökről és össze-
fogva terelik ki a vörös ingeseket a kapun. Még nincs vége, hisz a fele még a
kunyhóban van. Janó bácsi segítségével kiteszik őket a kunyhóból, elveszik a
fegyverüket. A csata győzelemmel végződött.

Kákonyi Balázs, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Ez is egy nap volt

Tavaly augusztusban a barátnőmnél, Szonyánál voltam egy hétvégén.
Nagyon sokat fürödtünk a medencéjükben, másztunk a fán és lógtunk
rajta, locsoltuk a kaput, így láttuk meg a szivárványt is. Játszottunk a ku-
tyusokkal, találtunk a házukban egy nagyon nagy pókot, kincset kerestünk,
majd megint a vízbe mentünk. Csúszott a medence alja, hisz tele volt algával.
Az első nap nagyon gyorsan elmúlt.
Másnap újra kimentünk fürödni. Tücskökre vadásztunk, papírhajót ké-
szítettünk, ami elég gyorsan el is süllyedt. Össze-vissza fényképezkedtünk.
Segítettem a barátnőmnek a házi feladatban. Nagyon jól éreztük magunkat.
Nagyon jó volt ez a két nap.
Kuti Lili, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka
Már megint...
Már megint eltelt egy nyári szünet. Gyorsan elrepültek a szép, meleg,
gondtalan hónapok.
Újból az iskolapadban ülök és kezdődnek a dolgos hétköznapok. A szü-
net alatt csak az osztálytársaim hiányoztak, magát az iskolát nem hiányoltam.
Új tanév, új osztálytárs, új tantárgy és új tanárok. Nem kevés kihívás.
Igyekszem minél jobb eredményt elérni ebben az évben is. Már hetedikesek
lettünk. Szinte hihetetlen. A pályaválasztással is foglalkozni fogunk, hiszen
nemsokára döntenünk kell, hogy merre indulunk tovább. Remélem, sok új
tudással gazdagodunk, és sok nevetéssel múlik el ez a tanév is.
Elárulok egy titkot. A tanév még csak most kezdődött, de én már is a kö-
vetkező nyári szünetről álmodozom.

Tukacs Anna, 7. osztály, Arany János iskola, Orom

Emlékezetes nap

Egy forró nyári napon Láránál, a legjobb barátnőmnél voltunk rosté-
lyozni. Ott voltak a szülők, a nővérem, Edina, Lára kisöccse, Máté és Lára
unokatestvére, Simeon.
Amikor meguntunk kint futni a fiúk és Edina elől, bementünk a házba,
pontosabban Lára szobájába és játszani kezdtünk. Már azt hittük, nem jön
Simeon leselkedni, de ez sajnos nem így lett. 5 perc múlva betoppant. Elül-
döttük. Csakhogy visszajött! Lárával kitaláltuk, hogy valami durva dologgal
megdöböljük. A keverék összetevői: föld, levél, 1 darázs (nehéz volt elkapni),
bűdös víz, sima víz és még több föld. Míg Lára Simeont kergette, én dobál-
tam azzal az undorító keverékkel. Végre kiszült a hús, Simeont is megleckéz-
tettük. Egyébként a hús nagyon jó volt.
Sajnos este lett és haza kellett mennünk. Egy dolgot megtapasztaltam:
azt, hogy jó érzés a fiúkat sáros valamivel megdöbölni!

Szakáll Hargita, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Nyári élmények

Pár nappal a tanítás befejezése után Svájcba utaztunk apához. Másfél hó-
napot töltöttünk nála.

Már a második nap elmentünk megnézni a ódabeli vízeséseket. Gyö-
nyörű volt a táj. Mindenfelé zöld erdők, virágos rétek pompáztak. Egyik
nap elmentünk Franciaországba, Colmarba, ahol a régi városrészt néztük
meg. Ott egy madárkertet is meglátogattunk, ahol sólymokat, baglyokat,
sasokat lehetett röptetni. Az öcsém, Zalán fejét megsuhintotta egy hatal-
mas sas a szárnyával, mert olyan alacsonyan szállt a közönség felett. Anya
jelentkezett önkéntesnek, és az ő kezére is rászállt a sólyom. Elmentünk
a majomhegyre, ahol a majmok közt sétáltak a látogatók, és az emberek
tenyeréből ették a pattogatott kukoricát. Nagyon viccesek voltak. Júli-
us végén Olaszországba utaztunk, Bibioneba. Egy hétig lubickoltunk az
Adriai-tengerben. Meglátogattuk Velencét is, a gyönyörű olasz várost. A
Szent Márk tér felejthetetlen élmény volt a számomra. Sok szép építmény
volt ott, már nagyon régiek. Rengeteg galamb volt, kézből is lehetett etetni
őket. Gondoláztunk is. Anya néha megfogta a kezem, mikor egy híd alatt
mentünk el, mert félt. Augusztus elején visszajöttünk Szerbiába. Néha
eljártunk a Tiszára fürdeni, horgászni. Amikor apa visszament Svájcba,
nagyon szomorúak voltunk. Eljártunk pecázni. Rengeteg törpeharcsát
fogtunk.

Gyorsan elmúlt a nyár, de főleg az első másfél hónap, amit apával töltöt-
tünk el, mikor együtt volt az egész család. Az volt a legjobb az egész szünet-
ben.

Molnár Szabolcs, 7. osztály, Sever Đurkic iskola, Óbecse

Az osztályban tizenegyen vagyunk

Reggelente, amikor az iskolába tartok, már messziről látom az iskola ha-
talmas tornyát és kúpját. Ahogy közelebb érek, látom az ablakokon keresztül
a termeket, bennük az asztalokat és a székeket, majd bemegyek egy barna
kapun és az iskolaudvarba érek. Ahogy beérek az udvarba, látom a kantinba
és a műszaki terem vezető lépcsőt.

Majd meglátom a fiúkat focizni, a lányokat beszélgetni, és én is oda-
megyek hozzájuk. Megszóal a csengő, sorba kell állni. Szokás szerint nem
a legszebben állunk sorba. Türelmetlenül várjuk, hogy végre felmenjünk
az órára. Felmegyünk a magyar terem elé, és még egy kicsit beszélgetünk,
nevetgélünk és viccelődünk. Amikor látjuk, hogy jön a tanárnő, gyorsan
felkapjuk a táskáinkat és sorba állunk. A tanárnő kinyitja az ajtót, mi be-
megyünk és utána a tanárnő is bejön. A fiúk magyarórán nem nagyon
szoktak bohóckodni, a többi órán inkább. Amikor véget ér a magyaróra,
szinte kiszaladunk a teremből, és irány a műszaki terem. A műszaki óra
egy kicsit nyugisabb, és ilyenkor mindenki felszabadultabb. Rengeteget
szoktunk barkácsolni és hülyéskedni. Az osztály fele általában nem azt
csinálja, amit kell.

Én ezt a környezetet nagyon szeretem, ez így pont jó, a fiúk és a lányok
is elég jól viselkednek. Nem nagyon szeretek iskolába járni, de az osztálytár-
saimat szeretem látni.

Pusztai Manuella, 6. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

Bámul, mint borjú az új kapura (szólás illusztrálása)
Erdélyi Pataki Lára, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

A 187. számú jurta lakója voltam

Új napra virradtunk a jurtában. Na, akkor én el is megyek vadászni. Hát-ha találok egy szarvast, vagy egy nyulat legalább. El is battyogtam vadászni.

Egyszer csak kiugrik elélem egy őz! Gyorsan megcélzom nyilammal, de kellett neki még egy telitalálat. Hát elégedetten hazabattyogtam a zsákmánnyal a jurtához. Mit látnak szemeim! A besenyők támadnak. Ezernyi katona, tele volt velük a terület. Mindenki összeszedte tárgyait és terelte állatait. Hússzor annyian voltak, mint mi! Ezért elmenekültünk.

Szerencsére megúsza mindenki a támadást.

Vecsera Levente, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Az erdő mélyén

*Sétáltam az erdő sötétjében.
Volt velem más is, mégis féltem.
Nem tudom, hogy merre jártunk,
Csak valami izgalomra vágytunk.*

*A kiutat kerestük,
Amikor valami mozogni kezdett mellettünk.
Ijedtemben hirtelen megdermedtem,
Egy mókus ugrándozott mellettem.*

*Kiderült, hogy nem volt mitől félnünk,
Az élményekről sokat beszéltünk.
A nap kisütött, én is megnyugodtam.
Mentünk tovább az úton élménydús izgalommal.*

Hatvani Maja, 6. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Én, a barátnőm és Döbrögi úr

A barátnőm Fülöp Agapé. Nagyon rossz favágónak lenni, mert Döbrögi úr parancsol mindenben, ha őt látjuk, kényelmetlen érzés fog el bennünket. Olyan rémisztő az alakja azzal az óriási hasával!

Agapé és én hallottunk egy nagyon mély hangot. Alig mertünk a hang felé indulni, mégis elindultunk. A barátnőm lemerészkedett, én fogtam a kötelet, amibe kapaszkodott. A magas sövényben meglátta Döbrögi uraságot és kiabált nekem: „Hej, Niki, itt van főnök! Kiszabadítsam?” Kiabáltam vissza: „Mi van vele?” Ő mondta: „A szájában moha van és a fához kötözték egy kötéllal.” Ági kiszabadította. Nagyot kiáltott Döbrögi úr: „Lúdas Matyi volt az!” Nekünk köszönetet sem mondott, annyira magának való. Mi szeretünk mindenkinek segíteni, de most az egyszer nem kellett volna segíteni, mert meg sem köszönte. Mátyás jól csinálta, s azt mondta, kétszer adja neki vissza, mert ellopta tőle a ludait és azok árát. Nem is mert haza menni, hiszen ezek a libák voltak összes vagyónuk.

Nagyon megjíjdt Ági, amikor meglátta a nagy testű uraságot, úgy megjíjdt, hogy soha többé nem szeretne vele találkozni.

Cszik Nikoletta, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Én és a nagyszüleim

Borsos Bálint, 2. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

Most még itt vagyunk

A nyolc év hamar elmúlik. Nemsokára már csak halvány szikra marad a szívünkben. De most, míg itt vagyunk, addig kell táplálnunk ezt a tüzet, és melegednünk. Ha az utolsó láng is elég, akkor kezdetét veszi valami más, valami, ami már nem oly melengető, mint ez a nyolc év volt.

Mintha csak tegnap lett volna, mikor éretlen fejjel, megszeppenve betoppantunk az iskolába. Egymást nemigen ismerve ültük végig az első pár napot. Az idő elmúlt, és úgy érzem, mi már nem csak egy osztály vagyunk. Annyi, de annyi történet játszódott le e pár esztendő alatt! Voltak igen szépek, de akadtak olyan problémák is, amiket együtt kellett megoldanunk. Évekkel ezelőtt, tisztán rémlik, alig vártuk, hogy elköszönjünk az iskolától, de ma már nem így van. Az osztálytársak, a tanárok, a termék mind-mind képkockáinként vésődtek a szívünkbe. Átéltünk mi már baleseteket is, nem is egyet. Az árokba esett lány, aki kezét törte, hogy nevehessünk rajta. Vagy a fiú, aki nekiszaladt az ajtónak. Az ilyen helyzetekben is számíthatunk egymásra. Időnként egy-egy kisebb civakodás is belefért. De az ittlétünk alatt nem csak rossz dolgok kerültek fel a szívünk listájára. Énekversenyek, melyeken egymás kezét szorongatva vártuk, hogy az osztályt a dobogóra szólítsák. Kirándulások, melyek közül biztosan akad egy, ami feledhetetlenné vált számunkra. Az unalmas hétköznapiak, amikbe társaim mindig varázsoltak egy kis egyet. Az elfeledhetetlen szerelmek, melyek olykor sírást, máskor nevetést vonszoltak maguk után. És ami számomra ezek közül biztosan megmarad, az az ölelésnap. Mindig jókat mosolyogtunk, mikor körülöttünk senki sem tudta, miért ölelgetjük egymást. A buta témák, melyekkel az időt húztuk az órán, és még ezernyi dolog van, amit megemlíthetnénk. Oly gyorsan telik az idő, és az osztály már érzi az óra ketyegésének a súlyát. Ha valaki megkérdeznék, mi volt az oka, mi adott erőt, hogy ily könnyen kijáram az általános iskolát, nem haboznék, elővenném az osztályképet, és rámutatnék: ők itt mind az én energiaforrásaim!

Még itt vagyunk, de már csak pár hónapig. Bátran buzdítom az én második családomat, hogy most rakjuk meg jól a tüzet, mert a jövőben jöhet eső, hó és szél is, a mi tüzünket azonban senki és semmi nem olthatja el.

Bognár Odett, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Régen az iskola

*Régen az iskola nem nyűgöt jelentett,
Hanem lehetőséget.
Tizenkét éves korig tartott a tanítás,
Kötelezővé vált az iskoláztatás.*

*A lányok is iskolába járhattak,
A gyerekek kis táskákat hordtak.
Egy osztályba sokan jártak,
A tanárok szigorúak voltak.*

*Ma a tanárok sokkal kedvesebbek,
A szabályok száma jócskán csökkent.
A tanulók füzetbe írnak
És nagy táskát hordanak.*

*Nyolc évig tart a tanítás,
Az osztályban a tanulók száma kevés.
A palatáblát felcserélik,
Ez a különbség a múlt és a jelen között.*

**Német Dominik, 6. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Kiránduláson

A 3. c osztállyal csütörtök reggel kirándulni indultunk.

Nagyon vártam már a kirándulást, mert régen voltunk. Először egy régi várat néztünk meg. A várból nagyon messzire láttunk el. A vár után Zomborba mentünk és egy nagy képet néztünk meg. A kép egy csatát ábrázol. Ezután felszálltunk a buszra. Megnéztünk egy templomot is. Sok kép volt bent.

Ezután hazautaztunk Szabadkára.

Komenda Kristóf, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Űrhajók az óceán mélyén

Amikor a különböző űreszközök „élettartama lejár”, és már nincsenek hasznára az emberiségnek, rendszerint visszazuhannak a Földre. A kisebb objektumok nem érik el a felszínt, még a légkörben elégnak, a nagyobbak ezzel szemben becsapódhatnak bolygónk valamely pontján. Ezt a helyet egyszerűen csak űreszköztetőnek hívjuk.

Minimálisan ugyan, de fennáll a veszélye annak, hogy az égből aláhulló roncsok valakit eltalálhatnak. Erre szerencsére még nem volt a példa, az űrügynökségek igyekeznek a maradványokat olyan helyre irányítani, ami a lehető legmesszebb esik a szárazföldtől és így a lakott területektől. Ez a régió az úgynevezett Nemo-pont, amely a déli Csendes-óceánon található, 2688 kilométerre a legközelebbi szárazföldtől.

A piros nyíl a Nemo-pontot mutatja

Földrajzi koordinátái: d. sz. 48° 52' 36", ny. h. 123° 23' 36", a Ducie-szigetekhez, a Pitcairn-szigetek egyikéhez és az antarktisi Marie Byrd-földhöz legközelebb. A pont körül csak víz található 22 405 411 négyzetkilométeren, amely nagyobb kiterjedésű, mint az egész volt Szovjetunió. Az óceán itt 4000 méter mély, az egyenlítőtől 5420 kilométerre található.

A legutóbbi becslések alapján a Nemo-pont legmélyén legkevesebb 260 űreszköz nyugszik, a roncsok nagyjából 1500 négyzetkilométernyi területen vannak szétszórva. A Földbe csapódott űrroncsok száma ráadásul drasztikusan megugrott az elmúlt két évben: 2015 óta 161 maradvány pottyant az égből a hullámsírba.

Nem csupán szatelliterek találhatók a tengerfenéken: számos európai és orosz teherűrhajó mellett itt rejtőznek a legendás Mir űrállomás maradványai is.

Az egyik legjobban dokumentált visszatérés a Jules Verne ATV teherűrhajóé. Az űreszköz célja az volt, hogy ellátmányt juttasson el a Nemzetközi Űrállomásra. Feladata végeztével 2008 szeptemberében visszatért a Föld légkörébe, és elégett a Csendes-óceán felett. Megsemmisülését két repülőgép figyelte az ESA és a NASA műszereivel a látható, az infravörös- és az ultraibolya-spektrumban.

A Jules Verne ATV megsemmisülése (illusztráció)

Ahhoz, hogy az űrszemét pontosan a kívánt térségben érjen földet, az űrügynökségeknek muszáj a legutolsó pillanatig kontroll alatt tartani a halálra ítélt űreszközöket. Ez persze nem mindig lehetséges.

1979-ben a NASA 77 tonnás Skylab űrállomása például teljesen irányíthatatlanná vált, és a nyugat-ausztráliai Perth közelében ért földet. Hasonlóan járt az 1982-ben indított Szaljut-7 nevű szovjet űrállomás is, amely a Koszmosz-1686 kísérleti modulegyüttessel közösen, 1991. február 7-én lefékeződve, irányítás nélkül tért vissza a Föld légkörébe, ahol szétesett, és darabjai Chile és Argentína lakatlan területeire zuhantak.

Hasonló sors vár a kínai Tienkung-1-re is. A 8,5 tonnás kínai űrlaboratórium már darabokra szakadt az atmoszférában, és mivel a kapcsolat teljesen megszakadt vele, nem világos, pontosan hol és mikor fog becsapódni a földfelszínbe. Számítások szerint az esemény valószínűleg 2017 októbere és 2018 áprilisa között fog bekövetkezni. (*origo.hu*)

Vonat, villamos és busz keresztezése

Megkezdte a próbaüzemelését Kínában az Autonomous Rail Rapid Transit (ART) elnevezésű, vezető nélküli tömegközlekedési eszköz, amely a fejlesztő leírása szerint a vonat, a villamos és a busz keresztezése.

Az elektromos meghajtású jármű felsővezeték és sínek nélkül közlekedik, szenzoraival érzékeli a neki felfestett útvonalat és az úton lévő akadályokat. Az első kísérleti példány egy 3,1 kilométeres szakaszon közlekedik a Sennung színház és egy sportközpont között, de tervezik a pálya kibővítését egy 9 kilométeres hurokká. Az „okosvonat” sikeresen teljesített 24 órányi nonstop közúti tesztüzemet, és jövőre megkezdni az üzemszerű működést. Az újszerű elektromos jármű 10 percnyi töltés után 25 kilométert tud megtenni, óránként 70 kilométeres maximális sebességre képes. A fejlesztő főleg olyan közepes és kisebb városoknak ajánlja a használatát, amelyek nem engedhetnek meg maguknak egy drága metróhálózatot.

Sínek és vezető nélkül közlekedik

Darut néha nálunk is látni, de a legtöbb halandó még az életében nem találkozott e gyönyörű, nagy testű madárral. Legfeljebb azok ismerik személyesen, akik ilyenkor nagyobb mocsarainkon lesik, várják a vonulásuk közben itt (is) megpihenő állatokat. Magyarország természeti rezervátumait is előszeretettel keresik fel, amint erről többet is megtudhattok az alábbi madarászjegyzetből.

Amikor augusztusban megszólal a pirregő tücsök nyarat búcsúztató, bánatos muzsikája, és megjelennek az első sárguló levelek a fák lombkoronájában, sok millió madár indul útnak, hogy megszökve a tél, a hideg és a hó elől a meleg délen, Afrikában töltsék az elkövetkező hónapokat. A tollas vándorok ősidők óta vonulnak a számunkra láthatatlan légi országotakon, melyek egyike a kanyargó szőke folyó, a Tisza mentén vezet dél felé. Szeptember végén, október elején például minden évben több tízezer daru érkezik észak felől. Megpihennek a Hortobágy nagy legelőin, járják a kukoricatarlókat és csak a keményebb hidegek beálltával folytatják útjukat a távoli Nílus völgye felé. Az őszi darumozgás a Tiszántúlon zajlik, a Dunántúlra legfeljebb alkalmilag vetődik egy-egy csapat. Hosszú az út a Tiszántúlig, de megéri! Ezt érzem minden ősszel, amikor a hajnali ködből lassan kibontakoznak a Hortobágy végtelennek tűnő legelői, a

Szállnak a darvak

magányos felkiáltójelként égnek meredő gémeskutak, melyek csúcán a messzi tundrákról érkezett gatyás ölyvek lemmingek helyett most mezei pockokra lesnek. Sajátos hangulata van az őszi pusztának. Néha langyos napsugarak cirógatják a már sárguló fűszálakat, máskor vékony szálú csendes eső áztatja a legelőket, vagy olyan sűrű köd ereszkedik alá, hogy az ember, egy kedves barátom szavaival élve, úgy érzi magát, mint a légy a tejesüvegben. De bárhogy alakuljon is az időjárás, a darvak itt vannak, és az idén október derekán már legalább negyven ezer szép, szürke madár időzött a Hortobágyon. Legalább egyszer évek óta ellátogatók hozzájuk. Lestem őket ködös novemberi hajnalokon, amikor a krúgatva repülő csapat csak az utolsó pillanatban bontakozott ki a tejfehér semmiből, és csodáltam őket a bágyadt őszi napsütésben, amint a tarlókon sétálva kényeskedve szedegették fel az elhullott kukoricaszemeket. Óvatos és okos madarak. A poros dűlőuton döcögő szekérral vagy az országúton rohanó autókkal alig törődnek, de a lopva érkező, a csapatot megközelíteni próbáló ember elől már messziről a magasba emelkednek. Egyszer láttam, amint róka közeledett a legelésző csapathoz. A nagy madarak persze nyomban észrevették, kinyújtott nyakkal feléje fordultak, de nem repültek fel. Zárt, szürke tömegük meghökkenette a rókát,

tétovázva nézte őket egy ideig, majd hirtelen sarkon fordult, és elügetett. A megfigyelő számára, én legalábbis így vagyok vele, a darvakkal töltött nap csúcspontját a késő délutáni, esti behúzás jelenti. A napközben szétszórtnan táplálkozó csapatok ekkor valamennyien közös cél, a nagy hortobágyi halastavak felé igyekeznek. Csodálatos, soha meg nem unható, felejthetetlen látvány! Szállnak a darvak! Egyik csapat a másik után repül a legnagyobb halastó, a Kondás felé, melynek medrében az éjszakát töltik. Néha egy csapat útját megszakítva leereszkedik a legelőre, ahol a nyugovóra készül nap rézsút érkező fényében szárnyaikat emelgetve, ugrálva, maguk körül forogva önfeledt darutáncba kezdenek. A családok a vonulás során még összetartanak, a két öreg madár mellett ott sétál egy vagy két idei fiókájuk is. Sűrűn hallatott sípoló hangjuk és még mintázat nélküli, rozsdabarnás fejük és nyakuk alapján könnyű megkülönböztetni őket szüleiktől. Míg őket nézem, újabb csapat érkezik fölém. Alacsonyan szállnak, krúgatva üdvözlök odalent álló társaikat, azok pedig felpillantanak hozzájuk, és válaszolnak. Aztán mintegy adott jelre abbahagyják a táncot, kitérítik szárnyukat, és a levegőbe emelkednek. Kiáltásaik egyre távolodnak, majd elenyésznek a gyorsan közeledő őszi estében.

Sch. E.

Az ősszel virágzó kerti krizantém a mindenszentek, illetve a halottak napjának virága nálunk. Őshazája Japán, de régóta ter-

Az ősz hírnöke, a krizantém

mesztik Kínában is. A japán császárok kardját stilizált krizantém díszíti, lobogójukon 16 virág található, legnagyobb kitüntetésük pedig a Krizantém-rend. Ősszel tartják a virág ünnepét. Kínában várost neveztek el róla, mert komoly eredményeket értek el a nemesítésében. A dísznövényként termesztett több változata mellett érdemes megemlíteni az ehető krizantémet, amit például az olaszok Siena vidékén ugyanúgy salátának fogyasztanak, mint a japánok a sárga színű változatot. Az ötezernél több

változat, fajta között megtalálhatjuk a szobai dísznövényként, cserépben nevelhetőket is. Ezeket hormonos kezeléssel állítják elő, virágzás után nem érdemes tartani őket, mert házilag nem nagyon lehet újból virágzásra bírni őket. Világos helyet, de nem tűző napot igényelnek. A hervadt virágokat csípjuk le, mérsékelten, hetente egyszer öntözzük, vigyázva, hogy ne száradjon ki a földje. A keleten királyként tisztelt krizantém a hosszú élet, a kitartás, az előkelőség és éreynesség jelképe.

A mókus, a kesztyű meg a tű

Élt valahol, valamikor egy mókus, egy kesztyű meg egy tű. Elmentek egyszer az erdőbe. Nemsokára hármas úthoz értek. Megszólal a mókus, hiszen ő volt a legidősebb mindnyájuk közt.

– Menjünk külön-külön a három ösvényen, s aki valami kincstre bukkan, kiáltson a másik kettőért!

Ebben megegyeztek. Ment mendegélt a tű, és az ösvényen egy kis gyantás tönkre bukkant. Kiáltozni kezdett:

– Hé, hahó! Gyertek gyorsan, kesztyű húgom, mókus húgom! Gyertek! Kincstre leltem az ösvényen!

Odarohant hát a mókus meg a kesztyű.

– Nézzétek csak, micsoda pompás kis tönköt találtam!

– Hát te csakugyan csodálatos kincstre bukkantál! Az ilyen tönknek az erdőben se szeri, se száma.

Mérgükben jól elnászpángolták a tűt. Azután mentek tovább, ki-ki a maga ösvényén.

A tű hamarosan egy tengerszemhez ért. Tüstént kiáltozni kezdett:

– Hé, hahó! Gyertek gyorsan kesztyű húgom, mókus húgom! Gyertek! Csodálatos kincstre leltem!

Odarohant erre a mókus meg a kesztyű.

– No, most meg mit találtál?

Feleli erre a tű:

– Egy tengerszemet.

Erre aztán megint elhegedültek a nótáját, alaposan elnászpángolták, s közben szüntelenül ezt hajtogatták:

– Kincset találtál: tengerszemet! Kincset találtál: tengerszemet!

Ezután megint elváltak, s ki-ki haladt a maga ösvényén.

A tű nemsokára egy mocsárhoz ért. Látja, hogy rénszarvasok ropogtatják jóízűen a friss fűvet.

A tű odalopózkodott a legnagyobb rénszarvashoz, és elrejtőzött egy fűszálon. A rénszarvas bekapta a fűszálat, s vele együtt a tűt is

elnyelte. A ravasz tű befúródott a rénszarvas gyomrába, s a rénszarvas kidőlt az élők sorából. Ekkor előugrott a tű, és kiáltozni kezdett:

– Hé, hahó! Gyertek sebesen, kesztyű húgom, mókus húgom! Gyertek! Pompás kincset találtam!

A kesztyű meg a mókus zsörtölődve így válaszolt:

– Torkig vagyunk már veled! Mindig az orrunknál fogva vezetsz bennünket. Biztosan megint csak egy kis fatönköt találtál!

De a tű csak tovább kiáltozott:

– Hé, hahó! Gyertek gyorsan, kesztyű húgom, mókus húgom! Pompás kincset találtam!

A kesztyű meg a mókus duzzogva így válaszolt:

– Torkig vagyunk már veled! Mindig az orrunknál fogva vezetsz bennünket. Biztosan megint csak tengerszemet találtál!

A tű harmadszor is így kiáltott:

– Hé, hahó! Gyertek gyorsan, kesztyű húgom, mókus húgom! Pompás kincset találtam!

Végre odaballagott a kesztyű meg a mókus. Kérdik a tűtől:

– No, micsoda kincset találtál megint?

– Ledöftem egy rénszarvast, itt fekszik a zombékon.

Bezzeg most nem győzték dicsérni, simogatni a kis tűt. Ez aztán csakugyan pompás kincs volt. Lenyúzták, feldarabolták a rénszarvast, aztán eszükbe jutott, milyen jó volna belőle falatozni. Csakhogy nem volt üstjük.

Ekkor a tű így szólt a mókushoz:

– Neked éles karmaid vannak, hasíts le egy darabka nyírfaháncsot a fáról, valahogyan összemesterkedünk belőle egy kis üstfélé, és megfőzzük benne a húst.

A mókus lehántotta a nyírfa háncsát, a tű meg kis üstöt varrt belőle. Kész volt az üst.

– Az ám, de nincs vizünk! Hol kerítünk vizet az erdőben? - szólt a kesztyű meg a mókus.

A tű erre is megfelelt:

– Hát a tengerszem, amit találtam, mire való? Van abban elegendő víz!

Szaladt is már a mókus a vízért.

– Az ám, de nincs fánk! Mivel rakjunk tüzet?

A tű erre is megfelelt:

– Hiszen találtam egy jó gyantás tönköt! Elmentek a tönkért, és nekiláttak a főzésnek.

A húst megfőzték, jól belaktak belőle, a maradékot meg hazavitték.

Máig is azt eszik, ha el nem fogyott azóta.

Karjalai finn népmese

Boldizsár Ildikó

Boszorkányos mesék

A Nap és a Hold találkozása

Egy régesrégii nyári éjszakán szerelmes lett a Napba a Hold. Még sohasem látta a Napot, csak a melegét érezte, s a meleget kísérő furcsa illatot. Szerette volna közelebből is látni azt, aki a meleget és az illatot maga után hagyja, de bármilyen korán indult is útjára, sohasem olyan korán, hogy találkozhatott volna vele. Hosszú éjjeli sétáin, miközben lassan végigjárta az eget, százféleképpen is elképzelte a Napot: hol ragyogónak és kedvesnek, hol kacérnak és kegyetlennek, hol pedig szelídnek, csöndesnek.

Akkoriban még nem voltak csillagok, a Hold nem tudott szólni senkihez, s őt sem vigasztalta senki. Olykor bűsz szelek érkeztek hozzá, de őket a Hold nem szólította meg. A szelek ezért gőgösnek tartották a Holdat, s nem meséltek neki sem a Napról, aki mindig

mosolyogva fogadja őket, sem a folyókról és tengerekről, melyeknek ők fodrozzák vizeiket. A Hold a virágokról sem hallott soha. Nem látott még mást, csak a nagy és fekete éjszakát, nem érzett még mást, csak azt a meleget és azt az illatot, amely oly különös módon borzongatta meg, és amelyről azt sem tudta, mi lehet. Éjfélkor, amikor a legmagasabban járt, megállt egy pillanatra, körülnézett, de onnan sem láthatta a Napot. Ekkorra már a levegő is lehűlt körülötte, ő pedig szomorúan járta be égi útjának hátralévő részét, hogy hajnalban nyugovóra térjen, s ebben a pillanatban az ég másik oldalán útjára induljon a Nap.

Az a Nap, aki sohasem gondolt a Holdra, csupán sietett eloszlatni az utána maradt hideget, sietett fölmelegíteni a levegőt. Szikrázott, forgott az égen, tréfált a felhőkkel, játszadozott a széllel, azok pedig elmesélték neki, hol jártak, mit láttak. Üzenetet hoztak az erdőktől, a földektől, s a Nap addig nyújtzkodott, míg fel nem melegítette a legrejtettebb zugokat is, meg nem talált minden élőlényt. Sosem volt szomorú, sosem volt fáradt, és sosem gondolt arra, hogy mi lesz vele, ha egyszer majd megöregszik. A Holdat ő sem látta soha, eszébe sem jutott neki, hogy mi történik a világban éjszaka, ki világít az égen, ha ő nincsen ott.

Sok-sok éve így volt ez már: Nap és Hold váltogatták egymást, rendben, ahogy kellett, mikor egy éjszaka minden megváltozott.

Ezen az éjszakán a Hold megállt az égen s elhatározta, hogy nem mozdul el onnan, míg el nem jön hozzá a Nap.

Néhány héttel azelőtt egy öreg sas röpiült el mellette, a Hold megszólította, és elbeszélgetett vele. A sas mesélt neki a Napról is, elmesélte, hogyan táncolja át reggeltől-estig az eget, hogyan szórja szertesét sugarait.

A Hold még kíváncsibb lett rá, s minél jobban fázott éjszaka, annál jobban vágyta a Napot. Azért is állt meg azon az éjjelen, hogy magához ölelje végre.

A Nap a megszokott időben ébredt, frissen nekivágott az égnek, ám néhány lépés után megtorpant, nehezen tudta kiegyenesíteni sugarait. Egyszer-egyszer vissza is csúszott, és egyre halványabb lett, egyre erőtlenebb. De újra és újra nekilódult, próbált az égen magasabbra jutni.

A Hold szilárdan állt a helyén, az ég legmagasán, és akkor sem mozdult, amikor már elviselhetetlen hőség vette őt körül.

Ekkor a Nap már majdnem félúton járt, s igen közel került a Holdhoz. Közelétől a Hold kibillent egyensúlyából és sebesen zuhanni kezdett felé, húzta magához a Nap ereje.

A Nap nagyon megjárd a feléje tartó hatalmas korongtól, de már nem tudta elkerülni a találkozást. Abban a pillanatban, amikor egymáshoz ért a két test, hatalmas robbanás rázta meg a világot, és szétszóródott az égen sok ezer apró, fényes darab.

Többé nem találkozott a Nap és a Hold, s így van ez jól, mert ha megint találkoznak, egyikük biztosan elpusztul.

Csak Amália tudja, mit álmából fölébredve megtudott, s amit rajta kívül nem is sejt senki más. Hogy ez volt a legszebb szerelem, ami eddig a világon létezett, mert ebből a szerelemből születtek meg és kerültek föl az égre az első csillagok.

Te jó vagy gonosz boszorkány vagy?

Utóbbi kérdés az Óz, a csodák csodája című filmben hangzik el. Ha máshonnan nem, hát innen tudható, hogy vannak gonosz és jó boszorkányok. Vasorrú bábák, banyák és jószágos (no meg szép) boszik is. Boldizsár Ildikó mesekönyvének főszereplője Amália, a kedves és szép, de gyakran szomorú boszorkány, aki ért az állatok és növények nyelvén, valamint nem utolsó sorban csodálatos meséket mesél. Olyanokat, akár a fenti történet, amely a szerelemről szól, mégpedig a végzetes féléről. Sajátos, de igencsak szerethető és romantikus magyarázatát adja a csillagok születésének.

Az ilyen jellegű szövegeket eredetmesének nevezzük, hiszen valaminek az eredetét, születését, létrejöttét mutatják meg. És még ha tudjuk is, hogy a valóság valami más lehetett, néha jó elhinni, hogy akár így is történhetett. De nem csak a csillagok, hanem a tárgyak, fogalmak és az őket megnevező vagy jelölő szavak születését is ugyanilyen csodálatos és rejtélyes légkör veszi körül. Vajon ki találta ki azt, hogy hogyan nézzen ki egy pohár? Vajon miért nevezte el pohárnak? Miért nem glassnak vagy villának kezdte el hívni? És aki valamiért mégis így tett, ő mire gondolhatott? Kinek a fejből pattanthatott ki a

kerítés vagy a kedvenc ételed ötlete?

Honnan származnak a tárgyak? Írj te is eredetmesét, a Jó Pajtásban biztosan lesz hely, hogy megjelenjen! © Az elképzelt históriák alkotásához kedvet és jó olvasást kíván:

Herédi Károly

HÍRES MAGYAR TUDÓSOK

Irinyi János és a gyufa

Irinyi János egyike volt azoknak a XIX. századi magyar értelmiségieknek, akik egyaránt kivették részüket a kor tudományos, technikai, sőt társadalmi-politikai küzdelmeiből, s akikről elmondhatjuk, hogy sokrétűen teljes életet éltek. Éppen 200 évvel ezelőtt, 1817. május 17-én született, és 1895-ben hunyt el.

Nevéhez köthető a biztonsági gyufa feltalálása. Irinyi 1836-ban a bécsi Politechnikumban tanult kémi-

át, amikor is egyik professzorának, Meissner Pálnak egy sikertelen kísérlete kapcsán merült fel benne annak megoldása, hogy miként lehetne olyan gyufát készíteni, mely zajtalan és biztonságos.

Az akkoriban alkalmazott gyufák a fejükben található vegyi anyagok összetétele miatt igen nagy hang és láng kíséretében lobbantak fel. Irinyi ötlete abban állt, hogy a gyufa fejében lévő fehérfoszfort nem káliumkloráttal, hanem ólomdioxiddal keverte. Így jutott el a ma is használatos biztonsági gyufa ősehez.

Ma már milliószámra gyártják a gyufaszálakat, melyeket természetesen gépekkel készítenek. Különböző színekben és méretekben találkozhatunk velük. A dobozaik még ma is reklámhordozó felületként szolgálnak. Egykor a gyújtók szászámra gyűjtöttek össze különféle gyufacímkeket.

JELES NAPOK, ÉVFORDULÓK

Halottak napja

A katolikus egyházban a mindenszentek (november 1.) utáni nap halottak napja, a tisztítótűzben szenvedő lelkek emléknapja. Ezen a napon a „küzdő egyház” a „szenvendő egyházzól” emlékezik meg. Általános szokás szerint az előtte való nap délutánján, a „halottak estéjén” rendbe hozzák a sírokat; virágokkal, koszorúkkal feldíszítik, és az este közeledtével gyertyákkal, mécsekkel kivilágítják, „hogy az örök világosság fényeskedjék” az elhunytak lelkének. Idegenben elhunyt, ismeretlen földben nyugvók emlékének a temetőkereszt vagy más közösségi temetőjel körül gyűjtanak gyertyát. Régen néhol egyenesen máglyát gyűjtöttek, miközben szünet nélkül harangoztak. Elterjedt szokás szerint ezen az estén otthon is égett a gyertya, mégpedig annyi szál, ahány halottja volt a családnak.

Mi a különbség a halloween, a mindenszentek és a halottak napja között?

Október végén, november elején szinte tele van a Facebook az egyre divatosabb halloweeni jókívánságokkal. Ám az sem ritka, hogy a magyar hagyományok hívei kikelnek ezek ellen, mondván, nekünk is van saját ünnepünk: a mindenszentek és halottak napja. Most megkíséreljük összefoglalni, pontosan melyik napon és miért tartják ezeket az ünnepeket.

Kevesen gondolnátok, de a nálunk csak pár éve divatos halloween egyáltalán nem új keletű ünnep, a mindenszentek előestéjén tartott halloween a kísértetek és démonok pogány kelta ünnepére, a samhain-ra vezethető vissza. Amikor a kereszténység terjedni kezdett, érdekes módon nem tiltották be ezeket a pogány ünnepeket. A korai keresztények lehetőség szerint igyekeztek ezekhez igazítani az ókeresztény szokásokat. Így a mindenszentek ünnepét az egykori kelta halottkultusz napjához kapcsolták. Az új keresztény ünnepet 835-ben hivatalosan is elismerte és azóta is november 1-jén tartja az egyház. Később november 2-át is szent nappá, a halottak napjává nyilvánították.

Mindenszentek a katolikus egyházban az összes üdvözült lélek emléknapja, míg a protestantizmus az elhunytakról emlékezik meg ilyenkor. Az ezt követő halottak napján az elhunyt, de az üdvösséget még el nem nyert, a tisztítótűzben lévő híveket ünnepli. A halot-

tak napja fokozatosan vált egyházi ünnepből az elhunytakról való általános megemlékezésé.

A kereszténység terjedésével nem merültek feledésbe a régi pogány hagyományok sem, az évek során pedig e szokások összevegyültek. A mindenszentek napját megelőző este, október 31. lett a halloween, ami az angol „All Hallows Eve”, azaz „mindenszentek előestéje” kifejezés rövidített alakja. Az ünnep eleinte főleg az angolszász területeken terjedt el, de mára már szinte az egész világot meghódította. Ezen az estén a gyerekek jelmezbe bújva végigjárják

a szomszédságot, ahol a Trick or Treat!, azaz Csokit vagy csulunk! kiáltással édességeket kérnek cserébe azért, hogy ne kövessenek el csínyeket.

Ezek tehát a halottakra való emlékezés ünnepei. Amit láthatjátok, mind egy ősi ünnepből származik. A halloween, a mindenszentek és a halottak napja szorosan összekapcsolódó, egymásra épülő ünnepek. Mindhárom különböző, egymás utáni napon tartják:

Október 31. – Halloween

November 1. – Mindenszentek

November 2. – Halottak napja

Honnan ered a töklámpás?

A töklámpás eredete egy régi ír mondából származik, amelyben Lámpás Jacknek (angolul: Jack O'Lantern), egy részeges, ám csalafinta naplopónak sikerült rászédnie az ördögöt. A póru!l járt ördög végül megígérte Jacknek, hogy soha sem fog a pokolra kerülni. Azonban amikor Jack meghalt, a mennybe nem engedték be bűnös élete miatt, az ördög viszont a pokolba sem akarta befogadni, így lelke a menny és a pokol között rekedt. Végül az ördög megszánta Jacket, és egy örökké izzó fadarabot dobott neki, hogy megtalálja

a visszautat az élők világába. Jack az izzó paraszat egy kivájt karórépa belsejébe tette. A legenda szerint lelke azóta is e répa-lámpás fényénél keresi a megnyugvást.

Karikalábú és nyereg alatt húst puhító magyarok? Mi lehet az igazság?

ASzent Korona keresztje mindig is ferde volt? Karikalábúak voltak-e és nyereg alatt puhították-e a húst a honfoglalók? Igaz-e A királynőt megölni nem kell... história? Fenyegetőzött-e Damjanich? – ezeknek a témáknak járt utána a neves magyarországi Rubicon folyóirat, hogy meggyőződjön, valóban van-e valóság alapjuk, vagy csak kitalált történetek, melyeket addig meséltek, míg végül az emberek elhitték.

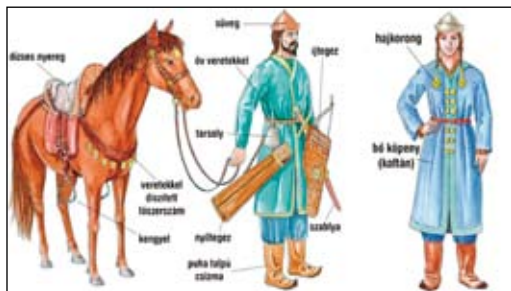
1. tévhit

Az ősmagyarok a nyereg alatt puhították a húst

Ez a hamis legenda egy hunokról szóló, valószínűleg szintén hamis leírásból ragadt a magyarokra. A téveszme annak ellenére népszerű, hogy Bátky Zsigmond néprajzkutató már 1903-ban meggyőzően rámutatott valószínűtlenségére. Szerinte a legenda forrása egy ázsiai nomád praktika lehetett, amely során a lovak sebesülését nyers hússal kezelték; ezt érthette félre egy hunokkal szemben amúgy is előítéletes ókori szerző. Fodor István szerint a hússal való gyógyítás csak elvétve volt tapasztalható a nomádok körében. Más kérdés, hogy napon szárított húst gyakran vittek magukkal az egykori nomád lovasok.

2. tévhit

A honfoglaló magyarok kicsik és karikalábúak voltak

Szatmáry László 1982-es vizsgálataiból kiderül: a honfoglaló magyar férfiak testmagassága átlagban 168,89 cm volt (5,25 centivel magasabb a korábbi becsléseknél), a nőké pedig 160-161 centi. Márpedig a 170 centi körüli férfiak abban az időben sem számítottak alacsonynak, sőt, kifejezetten magasnak ítélték. Fodor szerint az O-láb sem volt jellemző rájuk, többségük jól táplált, magas testalkatú lehetett. Később a magyarok átlagmagassága csökkent, aztán az utóbbi fél évszázadban jelentősen megnőtt.

3. tévhit

A királynét megölni...

II. András király első felesége, Gertrúd ellen 1213-ban merényletet hajtottak végre a pilisi

erdőben. Katona József drámájának köszönhetően napjainkban a közvélekedés arra vezeti vissza a gyilkosságot, hogy korábban Gertrúd fivére, Berthold a királyné segítségével tett erőszakot Bánk feleségén. Ezt a verziót azonban két dolog is megkérdőjelezi: egyrészt a merénylet állítólagos kiváltóját, Bertholdot nem ölték meg a támadók, másrészt a bűnösként hírbe hozott Bánk a merénylet után is ispán maradt. A gyilkosság valószínűbb oka Körömdi Tamás szerint az, hogy a Gertrúd érkezése után a hatalomból kiszorult előkelők így vettek elégtételt a királynén.

Ezzel a történelmi eseménnyel kapcsolatban az a história is, miszerint az összeesküvők János esztergomi érseket is beavatták tervükbe, ám ő nem mert állást foglalni, ezért központozás nélküli, többféleképpen is értelmezhető választ küldött:

A királynét megölni nem kell félnetek jó lesz ha mindenki egyetért én nem ellenzem.

(Érthető így is: A királynét megölni nem kell félnetek, jó lesz, ha mindenki egyetért, én nem ellenzem. Vagy így: A királynét megölni nem kell, félnetek jó lesz, ha mindenki egyetért, én nem: ellenzem.)

A történet, mely már a 13. században anekdotaszerűen terjedt a művelt egyháziak körében, minden józan logikával ellentétes, forrásértéke pedig igen bizonytalan – írja Körömdi.

4. tévhit

A Szent Korona keresztje eredetileg is ferde volt

Pálffy Géza szerint ez is csak egy legenda, az újabb történelmi kutatások szerint ugyanis biztosan állítható, hogy a kereszt eredetileg egyenesen állt. A 16. század előtti időkben ugyan nincs

képünk a koronáról, de az ez utáni ábrázolásokból, leírásokból kiderül, hogy nem mindig volt ferde a kereszt. A ferdeségre utaló első ismert leírás 1784-ből származik, méghozzá a bécsi főkamrástól. A deformációt a szakemberek a koronát felülről ért erős nyomással magyarázzák, bekövetkeztének ideje pedig 1625 és 1784 közé tehető.

5. tévhit

Damjanich fenyegető búcsúkiáltványt írt a szerbeknek

A legenda szerint a Bánságból kivonuló Damjanich egy kiáltványban azzal fenyegette meg a bevonuló szerbeket, hogy ha bántani merészelik a hátramaradt magyarokat, visszatér "bosszúállóként". "... kiirtalak benneteket a föld színéről, s hogy magja se maradjon a rácnak, utójára magamat lövöm föbe, mint a legutolsó rácot!" – idézi Hermann Róbert az állítólagos kiáltványt, melyet először Jókai Mór közölt 1849-ben.

Hermann szerint azonban a kiáltvány hamisítvány: keletkezése téves, egyetlen példány sem maradt fenn belőle és nem tud róla Bánság akkori teljhatalmú országos biztosa sem. Ráadásul logikailag sem stimmel: Damjanich nem akarhatta felbőszíteni a szerbeket egy olyan szituációban, amikor nem tudott mit tenni a hátramaradt magyarok ügyében. Szerinte Damjanich valóban írt egy levelet egy szerb vezérőrnagynak, de ebben inkább kért, mint fenyegetőzött. A híres damjanichi búcsú tehát „nem akasztásbizonyosság, de mert közszájon forgott, karakterizálja az idő hangulatát, és beleillett Damjanichnak rác létre is erős magyar jellemének keretébe” – idézi Hermann Zalár József korabeli tábori történetíró.

Nehéz utat jártak be

A Linkin Park a kilencvenes és a kétezres évek egyik legmeghatározóbb együttese. A zenekar a kaliforniai Agoura Hillsben alakult 1996-ban. Ha sorra vesszük, hogy zenéjükben a nu metal, az alternatív rock, a hard rock, az elektronikus pop és rap elemeit vegyítették, világossá válik, hogy mekkora újdonságnak számított a hangzásuk a megjelenésükkor. Ma már, amikor kimondjuk a hangzatos Linkin Park nevet, leginkább talán a Chester Bennington, Mike Shinoda, Brad Delson, Dave Farrell, Joe Hahn és Rob Bourdon alkotta csapat ugrik be elsőre. Valójában sem az együttes megalakulása, sem a névváltás nem zajlott le bonyolalmak nélkül.

A Linkin Parkot három jó barát, középiskolás fiú alapította: Mike Shinoda, Brad Delson és Rob Bourdon. A középiskola befejezése után a fiúk mind nagyobb hangsúlyt fektettek a zenére, így csatlakozott hozzájuk Joe Hahn, Dave Farrell és Mark Wakefield, utóbbi énekesként. Az együttes a Xero nevet kapta és 1996-ban Shinoda saját otthoni stúdiójában készítették el demófelvételüket, amely négy zeneszámot tartalmazott. Sajnos nem sikerült kiadót találniuk, a sikertelenség pedig elbátorította Mark Wakefieldet és kilépett az együttesből. Azután Farrell is elhagyta őket, hogy más zenekarokkal turnézzon, de később visszatért.

Az akkor még a Xero megmaradt tagjai rengeteg és kínkeserves időt töltöttek el Wakefield utódjának keresésével. Chester Bennington egy kiadó vezetője ajánlotta. Az új énekest kételkedve fogadták, kezdetben nem voltak elragadtatva tőle, de végül is 1999-től ő lett az új frontember. Idővel kiderült, hogy bizony kitűnő választás volt.

Ezután felvették a Hybrid Theory nevet, mert a Xero foglalt volt. A Bennington és Shinoda által kevert ének és rap segítette újraéleszteni az együttest, az új hangzás pedig arra ösztönözte őket, hogy zenei kiadványon dolgozzanak. Még abban az évben kiadták újabb demójukat, a Hybrid Theory középlemezt. Ezek után újabb bonyodalomra került sor, ismét nevet kellett változtatniuk, méghozzá ugyanabból az okból, mint először. Ekkor lettek Linkin Park, a Santa Monica-i Lincoln Park előtt tisztelegve. Nagy nehézségek árán, számos elutasítás után végül 2000-ben sikerült kiadniuk áttörő albumukat, az

újdonosság erejével ható Hybrid Theory-t. A szó szoros értelmében áttörő lett ez a lemez. Különösen a One Step Closer, a Papercut, a Crawling és az In the End tett szert nagy népszerűsége, a zenekar szinte berobbant a zenevilágba és tömeges rajongótáborra vonzott magához. És ez még csak a kezdet volt. Habár sokan ezt az albumot tartják a legjobbnak, a Linkin Park nem lett olyan együttes, melyet az első slágerei határoznak meg.

A Meteora című lemez 2003-ban jelent meg, a Somewhere I Belong, a Faint, a Breaking the Habit és a Numb szintén nagyon közkedvelt Linkin Park-dallá vált. Későbbi lemezeik – a Minutes to Midnight, az A Thousand Suns, a Living Things, a The Hunting Party és az idén kiadott One More Light – is tartalmaznak kiemelkedő zeneszámokat, ún. koncertkedvenceket.

Ez az év sajnos gyászosan alakult a számukra. Chester Bennington halálhíre sokként érte mind a zenésztársakat, mind a rajongókat. Nemrég sor került egy nagy megemlékező koncertre, de előjöttek még be nem mutatott felvételek is. Például az a videó, amelyet a Linkin Park Ken Jeong komikus közreműködésé-

vel készített a Carpool Karaoke című sorozat keretében. Chester halála után a készítő a frontember családjához fordult annak reményében, hogy engedélyezi a felvétel napvilágra kerülését. Nagy megkönnyebbülésükre így is lett. A videó egy közös kocsikázást mutat

be, amelyen Bennington mellett részt vett még Mike Shinoda és Joe Hahn. A 23 perces epizódban felcsendültek az együttes legnépszerűbb slágerei, a Numb, az In the End, valamint a Talking to Myself, de hallhatjuk az előadásukban a Red Hot Chili Peppers Under the Bridge-ét, az Outcast Hey Ya! dalát és a Lynyrd Skynyrd Sweet Home Alabamáját is.

Újra együtt dolgoznak

James Cameron rendező irányításával jelenleg is gőzerővel folyik az Avatar folytatásának a forgatása, amelyben Kate Winslet is szerepet kapott. Egyelőre annyi bizonyos, hogy egy Ronal nevű karaktert kelt életre. A színésznő és a rendező az 1997-ben bemutatott Titanic óta jó barátságban van, de mostanáig nem volt alkalmuk új együttműködésre. James Cameron egy interjúban beszélt arról, hogy Kate-tel immár húsz éve keresik azt a produkciót, amelyen együtt dolgozhatnak. A rendező azt is hozzátette, hogy a Titanic volt eddigi karrierje egyik legmeghatározóbb alkotása, ezért nem akármilyen szerepet gondolt Kate-re osztani és már alig várja Ronalként viszontlátni a mozivásznon. Az első Avatar-film 2009-ben került a mozikba. James Cameron nem siette el a folytatást, a második rész premierje 2020 decemberére várható. A tervek szerint viszont innentől már felgyorsulnak az események, a harmadik rész 2021-ben jelenik meg, a negyedik 2024-ben, az ötödik pedig vélhetően 2025-ben kerül a mozikba.

Jön a Fekete Párduc

Új Marvel-film a láthatáron. Az Amerika kapitány: Polgárháborúból megismert Fekete Párduc önálló filmjéről van szó, Chadwick Boseman főszereplésével, amelyet majd a jövő év februárjában nézhetünk meg a mozikban. Hónapokkal ezelőtt jelent meg a film első előzetese, nemrég pedig a második, amely izgalmakkal kecsgett. A filmben láthatjuk még többek között a Bosszúállók: Ultron korából megismert Andy Serkist, aki ismét Ulysses Klaue bőrébe bújik, valamint Martin Freeman-t, de ezt leszámítva úgy tudni, nem sok köze lesz az új filmalkotásnak a Bosszúállókhoz, egy egészen új részét ismerhetjük meg a Marvel-univerzumnak. A Fekete Párducot Ryan Coogler rendezi, a filmben szerepet kapott többek közt Lupita Nyong'oo, Angela Bassett és Forest Whitaker is.

15 éves az Epica

Az Epica 2002-es megalakulása óta nagy sikereket ér el világszerte. A holland formáció már többször is fellépett szimfonikus zenekar kíséretében. Simone Simons, az együttes énekesnője nemrég egy interjú során beszélt arról, hogy nagy terveik vannak a jövőt illetően, új projekteken dolgoznak és ismételten tervbe vettek egy nagyszabású koncertet. Elmondása szerint szeretik az ilyen eseményeket. Habár ezek a koncertek minden téren sok szervezést igényelnek, végül fantasztikus érzés nagyzenekarral és kórusral fellépni. Az énekesnő a 15 éves fennállásukról is szólt, azt ugyan idén ünneplik, viszont debütáló lemezük, a The Phantom Agony 2003-ban jelent meg, ebből a szempontból pedig a jövő év is ünneplésre ad okot. Simone Simons azt is elárulta, hogy egy új kiadvánnyal is meglepnék rajongóikat. Az Epica egyébként folyamatosan turnézik és szinte megállás nélkül dolgozik az újdonságokon.

Az új halloweeni örület

A mozik már nagyban vetítik, és ez az új halloweeni örület. A Happy Family, illetve Szörnyen boldog család című animációs mese-filmről van szó, amelyben a Wishbon család nem mindennapi életét követhetjük nyomon. Először is ismerjük meg a Wishbon családot! Emma egy csödközeli állapotban lévő könyvesboltot vezet, Frank a zsarnoki uralomra törő főnökétől szenved, és ott vannak még a gyerekeik, Fay és Max. Egy nap azonban minden megváltozik, ugyanis egy beöltözős buliből úgy jönnek haza, hogy többé nem azok, akik voltak: Emma vámpírrá, Frank Frankenstein szörnyévé, Fay múmiává, Max pedig vérfarkassá válik. A család ezt követően kénytelen összefogni és az őket átváltoztató boszorkány nyomába eredni, útjuk azonban korántsem lesz olyan eseménytelen, mint azt remélik. Nagyjából erről szól a Happy Family, ha még nem láttad, és kedvet kapsz hozzá, ne mulaszt el megtekinteni.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Jelige: (no subject)

Hosszú leveledet rövidítem: 13 éves lány vagyok, csak 1-2 barátom van, mert az iskolában általában mindig piszkálnak. Van egy 15 éves barátom, aki csak játszik velem... 1. A szüleim 1 héttel ezelőtt váltak el, azelőtt mindig csak veszekedtek, ezért mindig szorongtam, akkor még nem volt olyan barátom, akinek elmondhattam. Ma már kicsivel jobb a helyzetem. Az egészben az volt a legfájóbb, hogy anyukám már kb. 1 éve kint lakik, és tavaly pont iskolakezdekéskor ment el. Reggel kikísért, amikor hazaértem, már nem volt. Emiatt sokat sírtam...nem volt senki, akivel beszélni tudtam volna, mert apukám mindig csak dolgozott. Anyukám nem is keres, sose hív fel, nem is tudja az iskolai átlagomat, mert rá se kérdezett. A 2. gondom a 15 éves barátom, aki az egyik pillanatban olyan aranyos, kedves, a másikban meg flegma. Szerencsére másnapra általában kibékülünk. Vissza szoktam olvasni a régi beszélgetéseket, amikor még nem jártunk, és olyan aranyos, kedves volt...most is kedves ÉLŐBEN. MESSENGEREN meg már nem is ír szíveket... A hangulatjelet kutyára változtatta. Együtt volt egy lánnyal a táborban, akivel levelezett, ahova én nem mentem el. Az ismerősök azt mondták, a lány mindig nézte, mindig vele volt...de a barátom nem nagyon nézte őt... SZÓVAL EZT A HOSSZÚ LEVELET AZÉRT ÍRTAM, MERT ÖNGYILKOS AKAROK LENNI...csak nem tudom, mit csináljak, ezért a segítségedet kérem, mondd, mit tegyek...mert már pár hete vagdosom is magam...remélem, elolvasod...kérek, segíts...

Válasz:

A leveled elolvastam többször is. Megpróbáltam rendezni a gondolataidat. Remélem, sikerült. Igazán boldogtalan, zilált és érzékeny lelki állapotban vagy. Úgy látszik, az édesanyád a maga részére fájdalommentes, számodra viszont nagyon is bántó módon ment el tőletek. Nincs számára felmentés, különösen azért, mert nem érdeklődik hogyléted iránt. De én biztos vagyok benne, hogy találsz a szélesebb családi körben olyan felnőttet, akivel megbeszélheted a gondjaidat: nagymama, nagyapa, nagynéni, nagybácsi, unokatestvér, kedves szomszédasszony... Ha ők nem is, az iskolában az osztályfőnököd és az iskolai pedagógus, pszichológus is a segítségre lehet, csak SZÓLNOD KELL, hogy segítségre, figyelmes hallgatóra van szükséged. Nagyon sötét gondolatok járnak a fejedben, nem tudsz mit kezdeni a fájdalommal. Az önvagdosással próbálsz a fájdalomat gyógyítani. Az egy olyan út, amit egyesek az „erős érzelmek fájdalmára, élénk nyomásra, vagy izgató kapcsolatproblémák enyhítésére” alkalmaznak. Olyan érzéseik esetében, amiket túl nehéz elviselni, vagy olyan, számukra rossz helyzetek esetében, amiket szerintük nem lehet megszüntetni.

A belül érzett fájdalmat vezetik le így. Ilyenkor a belső fájdalmat külsővé alakítják át, így az valamivel elviselhetőbbé válik. Akik ezt rendszeresen csinálják, amíg a fizikai fájdalommal vannak elfoglalva, addig sem törődnek a lelki problémáikkal. Neked is, és nekik is, meg kell találnotok a helyes módot a feszültségek levezetésére. Sürgősen beszéljél elsősorban az édesapáddal, az osztályfőnököddel, az iskola pszichológusával, pedagógusával a gondjaidról, arról, hogy milyen sötét gondolataid vannak, mert segítségre van szükséged! Már az, hogy írtál nekünk, fontos lépés, de a tényleges segítséget a szűkebb környezetben kaphatod meg igazából!

Jelige: „Pókember”

Kedves Bizalmas sorok!

Nyolcadikos fiú vagyok. Már egy jó ideje járok egy lánnyal, de nemrégiben rájöttem, hogy már nem szeretem. Már a nyáron rájöttem, hogy nem szeretem úgy, mint régen, s ahogyan szeretnünk kellene azt a lányt, akivel járunk. Egy időben azt gondoltam, hogy ez az érzés egy átmeneti fázis, és hogy ha tovább folytatom a dolgot, majd keresztülmegy rajtam. Sajnos, nem jött be! Napról napra nehezebb lepleznem az igazi érzéseimet, amikor átölelem, csókolódzunk, amikor beszélgetünk. Ő egy nagyon csinos, kedves lány, semmit se változott, amióta ismerem. Nem szeretném megbántani. Sokat gondolkodtam mindenről, és arra a döntésre jutottam, hogy így tovább nem mehet, mert nem tudok összpontosítani a jövőmre, vár rám a tanulás, a záróvizsga, a középiskolai iratkozás, amitől a jövőm függ. Tudom, hogy nehéz dolog lesz a szakítás, mert osztálytársak va-

gyunk, és mi ketten kezdtünk el elsőnek járni az osztályban. Az osztályban úgy gondolják, hogy ez a viszony köztünk örökké fog tartani, és a barátom is ugyanezt gondolja. Nem tudom, mit fognak szólni a többiek. Ezért félek is a szakítástól. Ugyanakkor nem szeretnék örökké olyan valakivel együtt lenni, akit nem szeretek. Mit tegyek?

Válasz:

Ha jól belegondolok, te egy nagyon bátor fiatal ember vagy, mert ilyen nyíltan ki mered mondani az érzéseidet és a gondjaidat. Meg azért is, mert mertél jelentkezni, mert legtöbbször „lányos” gondok érkeznek hoznánk a postán, e-mailben. Nagyon is éretten gondolkozol erről a kérdéstről. Ha igazából úgy érzed, hogy a barátnődet már nem szereted, hogy a köztetek levő viszony értelmetlen, hogy teher és nyűg a számodra, szakítanod kell vele. Sokkal becsületesebb dolog tiszta lapokkal játszani. Akármennyire is fájdalmas, sokkal jobb, hogy senki se ringassa magát hamis ábrándokban, és át tudja rendezni az életét. Biztos, hogy már a lány is megsejtette, hogy valami nincs rendben köztetek, hogy ő is észrevette a változásokat, és valójában nem tudja mire vélni a dolgot. Tudnod kell, hogy az egészben legkevésbé kell arra figyelned, hogy ki mit gondol és hogyan fog reagálni a hírre, hogy ti már nem jártok. Ha továbbra is megjátssz magad, még jobban megbántod a lányt, és önmagadnak is kárt okozol, mert felesleges feszültségnek, idegességnek leszel kitéve. Az még rosszabb lesz, ha később megtudja, hogy az érzéseid, a viselkedésed, a kedvesség hazugság volt. Persze számolnod kell azzal, hogy minden szakítás fájdalmas mindkét fél számára. Ilyenkor sokat segíthet egymás megbecsülése. Úgy kell viselkedned a lánnyal, ahogyan te is szeretnéd, hogy veled viselkedjenek ilyen helyzetben. Legyen a szemed előtt, hogy mindketten megérdemlitek, hogy olyan valakivel töltsétek el az időtöket, akit igazából kedveltek és szerettek.

Jelige: „Lana”

Kedves Bizalmas sorok!

Hatodikos lány vagyok és 1 éve nagyon tetszik egy fiú, aki nyolcadikos....Amikor kirándulni voltunk, akkor is ott volt. Nagyon örültem neki, de mindig lefagyok, ha a közelében vagyok....Beszéltünk egy mondatot, de akkor is megjijedtem..Ő kezdte a beszélgetést...Nem tudom, mit csináljak, félek közelíteni...Kérek, segíts!

Válasz:

Amit megtehetsz, hogy mélyeket lélegzel, és megtanulsz lazítani, levezetni a szorongás által képződött feszültséget. Naponta végezd a lazító légzésgyakorlatot, mert ahhoz, hogy használni tudd a légzést mint relaxációt, előtte gyakorolnod kell. Arról már írtunk, hogy a helyes légzés segít a megnyugvásban, a szorongás feloldásában. Feküdj a padlóra, vagy ülj kényelmesen a széken és figyelj a légzésedre. Belégzéskor az orrodon vedd a levegőt. Kilégzéskor, a szádon fújjad ki. Belégzéskor számolj négyig, tartsd benn a levegőt kettőig, és kilégzéskor fújd ki nyolcig számolva. A légzés lényege az, hogy a kilégzés legalább kétszer addig tartson, mint a belégzés.

Ha megtanultad a légzésgyakorlatot, akkor csak mély lélegzetet kell vened, amikor meglátod a fiút, és figyelni a légzésedre, ahogyan megtanultad. Amikor csökkent az izgalom, kontrollálni tudod a viselkedésedet is, könnyebben fog menni a köszönés is.

Miről ismerhető fel a serdülőkori depresszió?

Lehet-e egy tinédzser depressziós? Habár egyre többet tudunk a depresszióról, nehéz felismerni, ha egy tizenéves szenved tőle.

A depresszió olyan betegség, ami pszichés és fizikai tüneteket okoz, és bárkit érinthet, beleértve a tizenéveseket is. Majdnem minden 5. tinédzser szenved depresszióban, viszont 70%-uk nem kap megfelelő kezelést. Ha egy depresszióban szenvedő tizenévest nem kezelnek, annak súlyos következményei lehetnek:

- * gyenge teljesítmény az iskolában,
- * küzdelmek az emberi kapcsolatokban,
- * megnövekedett hajlam káros szerek használatára,
- * kockázatos, veszélyes szexuális viselkedés,
- * megnövekedett hajlam fizikális betegségekre,
- * megnövekedett hajlam öngyilkosság elkövetésére.

A **serdülőkori** depressziót a kezelhető betegségek közé soroljuk. Egy kombinált kezelés nagyon hatásos lehet. Tartalmazhat hangulatjavító gyógyszereket a tünetek enyhítésére, beszédterápiát vagy tanácsadást, mely segít a betegeknek megtanulni a nehézségek leküzdését.

Egy amerikai tanulmány szerint a pozitív gondolkodásmódra való átállás nagyban segíthet megelőzni a depressziót az arra hajlamos tiniknél. A kutatók rájöttek, hogy a tizenévesek képesek megtanulni, hogyan zárják ki a negatív gondolatokat, megelőzve ezzel a depresszió kialakulását. Ha az orvos úgy véli, hogy a tinédzser komoly depresszióban szenved, beutalhatja őt kórházba megfigyelésre és kezelésre.

TESZT

Tűz, víz, levegő, föld

Melyik a te elemed? Számold össze, melyik betűből választottad a legtöbbet, majd nézd meg, hogy melyik elem a tied, és mi jellemző rád!

1. Melyik évszaktot szereted a legjobban?

- a) A fagyos telet, ami az egész világot puha fehér bundába burkolja.
- b) A napsütötte nyarat.
- c) A színes faleveleket hozó őszt.
- d) A virágzó gyümölcsfákat hozó tavaszt.

2. Melyik a kedvenc drágaköved?

- a) A titokzatos smaragd.
- b) A sugárzóan kék zaffir.
- c) A fényűző, aranyszínű topáz.
- d) A sugárzóan vöröslobó rubin.

3. Milyennek képezed az ideális nagymamát?

- a) Fiatal, divatos, lendületes, farmerben jár.
- b) Nagyon kedves, fantasztikusan főz, és még kötni is tud.
- c) Okuláréja van, és nagyon szeret meséket olvasni.
- d) Nyugodt, türelmes, segítőkész.

4. Mit rajzolsz a leggyakrabban?

- a) Mértani alakzatokat.
- b) Színes madarakat vagy más állatokat.
- c) Jeleneteket más emberek életéből.
- d) Képzelt alakokat.

5. Milyen szerepet szeretnél játszani egy tévésorozatban?

- a) Gazdag földbirtokost.
- b) Nyomozót.
- c) Mesefigurát.
- d) Mindenki által kedvelt sztárt.

6. Mit csinálsz a szabad idődben?

- a) Sportolsz.
- b) Főzöl vagy sütsz valami finom sütit.
- c) Tévézelsz vagy videózolsz.
- d) Rajzolgatsz, festegetsz.

Értékelés

Legtöbb az a válasz: VÍZ Pozitív tulajdonságok: Magabiztos, energikus, gyors vagy. Kedveled a kalandokat, a kockázatot, és mindig tele vagy ötletekkel. Negatív tulajdonságok: Lusta vagy, így aztán egy csomó remek alkalmat elszalasztasz. A színeid: sötétkék, türkiz és ezüstsziürke.

Legtöbb a b válasz: TŰZ Pozitív tulajdonságaid: Kitartóan törsz a saját magad által kijelölt cél felé. Jó adag önbizalommal és vezetési képességgel áldott meg a sors. Negatív tulajdonságaid: Néha elburjánzik az önbizalmad, ami idegesíthet másokat. A színeid: piros és minden más élénk szín.

Legtöbb a c válasz: FÖLD Pozitív tulajdonságok: Nyugodt természettel áldott meg a sors, ritkán húzod fel magad. Ha azonban valaki mégis felidegesít, igencsak epésen vágsz vissza. A barátaid minden helyzetben számíthatnak rád. Negatív tulajdonságok: Néha túlzottan pedáns vagy. A színeid: bézs, barna, sötétsárga.

Legtöbb a d válasz: LEVEGŐ Pozitív tulajdonságaid: Igazi művészpalánta vagy, remekül festesz, fantasztikus verseket írsz. Nagyon eredeti módon öltözködsz. Szinte szétfeszít a benned rejlő energia. Negatív tulajdonságaid: Néha meglehetősen szórakozott vagy. A színeid: lila, aranyszín és égőpiros.

Hogy pihentető legyen az alvás!

1. Igyekezz mindig ugyanabban az időpontban lefeküdni és felébredni!

2. Vacsorádat az alvás előtt három órával fogyaszd el, és este kerülj a kávé és a csokoládé fogyasztását!

3. A mozgás nagyon fontos, azonban alvás előtt három órával már ne végezz aktív testmozgást!

4. Tedd alkalmassá szobádat az alváshoz! Válassz megfelelő magasságú párnát! A lefekvés előtt pár órával szellőztess ki a szobát, meleg időben az ablakot is nyitva hagyhatod. Ha lehetőség van rá, akkor ne legyen a hálószobában tévé, hiszen a lefekvés előtti tévénézés általában nem tesz jót az éjszakai pihenésnek.

5. Lazulj el estére! Hagyj időt a testednek arra, hogy ellazuljon az esti pihenéshez! Számos módja létezik annak, hogy kicsit lelassítsunk és megálljunk a nap végére. Egy kád meleg víz, egy jó könyv vagy egy kis nyugtató zene mindenképpen segíti az elalvást és a nyugodt pihenést. Ha ez nem lenne elég, akkor hallgathatsz valamilyen relaxációs zenét is. A lényeg, hogy próbáld meg tudatosan ellazítani a testedet. Figyelj oda a légzésre, lélegezz lassan és mélyen! Adj magadnak időt arra, hogy átgondold az aznap történt eseményeket. Ezután próbálj meg nem foglalkozni a még felmerülő gondolatokkal és kötelességekkel, próbálj csak pihenni, és ha ez sikerült, akkor valószínűleg másnap frissen és kipihenten fogsz ébredni.

Az alvás minden ember életét meghatározza, mivel életünk szinte egyharmadát azzal töltjük, hogy kialudjunk és kipihenjük magunkat a következő napra. Tudni kell, hogy az alvásnak nagyon fontos szerepe van abban, hogy megőrizzük a testi és a szellemi egyensúlyunkat. A kevés alvás a szépségünket is befolyásolja. A bőrünk éjjel regenerálódik, ezért is fontos, hogy megfelelő időt töltsünk alvással. A szabályok:

Miért kések el mindenhol?

Folyamatosan mentegedőznöd kell, mert elkézel? Bár igyekszel, úgy tűnik, hogy semmi sem segít? Ha folyamatosan elkézel, akkor két dologgal egészen biztosan számolnod kell: az egyik, hogy állandóan úgy fogod érezni magad, mint aki folyamatosan rohan, nincs ideje semmire. A másik, hogy egy idő után a környezeted nem fogja elnézni neked a késéseket. Az iskolában büntetés jár érte, ráadásul az sem kellemes, ha szeretteid kénytelenek rád várni. Ha tehát hajlamos vagy a késésre, akkor itt az ideje, hogy kiderítsd, miért nem érsz oda időben, ahova igyekszel!

Késés reggel

- A másnapi öltözékedet már előző este állítsd össze. A tiszoraidat is előkészítheted már előző este. A hűtőben semmi baja nem lesz.

- Az iskolatáskádba már előző este pakold be a könyveidet. Házi feladatot semmiképpen ne hagyd reggelre!

- Ne iktass be felesleges programokat reggelre! A kedvenc műsorodat biztosan megismétlik délután.

- Feküdj le időben! Persze hogy nehéz felkelni, ha hajnalig nézed a tévét.

Késés a programokról

Előfordul, hogy elszámoljuk magunkat, és egy fontos programról elkéssünk, mert nem kezdtünk el időben készülni. Más kérdés persze, ha folyamatosan elkézel egy bizonyos programról, pl. szakköréről. Ez esetben mérlegelned kell, hogy valóban szívesen csinálod-e. Ha olyasmiről késel el folyamatosan, amit csak kényszernek érzel, és nem kötelező a részvétel, akkor talán jobb, ha lemondasz róla. - Kezdj el minél előbb készülni! Inkább úgy ülj le a tévé elé, hogy már teljesen kész vagy, mint hogy kapkodnod kelljen az utolsó percben.

- Mérd le, mennyi időre van szükséged! Pl. mennyi ideig tart a zuhanyozás, a reggeli. Ha tudod, hogy kb. hány perc alatt készülsz el, és ahhoz hozzáadsz még 5-10 percet, akkor biztos nem fogsz elkésni. Ne feledd! A késés nem csak neked kellemetlen. Bizonyára te is utálsz másokra várni, ha nem érkeznek meg a megbeszélte időpontban. Azzal, hogy időben odaérsz, megtisztelsz másokat, és magadat sem hozod kellemetlen helyzetbe. Ha mégis késnél, annyit mindenki megérdemel, hogy szólj neki: kicsit várnia kell rád.

Te jó ég, mire hasonlítok?!

Mennyire fontos az első randi? A legeslegfontosabb! Akkor nem csoda, ha az egyik legnagyobb csapás, ami csak történhet veled, hogy pont előtte gyullad be az arcbőröd, és tele lesz pattanással. Hogy fogod eltüntetni ennyi idő alatt? Vagy inkább mondd le a randit, mert így már semmi esélyed? Nem kicsi a tét, pláne, ha úgy érzed, életed szerelmét kell meghódítanod. Még akkor is, ha nehézségek, problémák, más szóval pattanások próbálnak akadályokat gördíteni a siker útjába. Ne keseredj el, van megoldás! Elárulunk öt tippet arra, hogyan élheted túl ezt a szituációt.

1. Ne vizsgálgasd percről percre a tükörben az arcod. Minél többször nézegeted, annál borzasztóbbnak fogod érezni a dolgot, és teljesen elmegegy a kedved mindentől.

2. Amennyire csak tudsz, figyelj magadra! Ne vidd túlzásba a stresszt, és étkezz egészségesebben: sok víz, zöldség és gyümölcs, és rakd tiltólistára a csokit és társait.

3. Használj megfelelő színű és minőségű korrektort és alapozót. Ha nincs a használatukban gyakorlatod, kérj segítséget hozzá a nővéredtől vagy egy kozmetikustól. 4. Javíthat a dolgon, és te is fesztelenebbül fogod magad érezni, ha kevésbé megvilágított helyen, esetleg tállkozottok.

5. Találjatok ki olyan programot, amikor nem egymással szemtől szembe beszélgettek egy asztalnál, hanem kötetlenebb formában mozogtok. Persze, ha úgy érzed, még ezekkel a tippekkel is reménytelen a helyzet, szervezd át a randit egy másik időpontra.

KÉSZÜLŐDÉS

Zene nélkül.

Zenével.

(avagy az ok, amiért mindig elkések)

Ha jellemző rád, hogy csak a reggeli teendőkről késel el, akkor valószínűleg nem szánsz kellő mennyiségű időt a készülődésre. Nézzük, mit tehetsz!

- Egyik délután sétálj el kényelmes tempódban az iskoláig. Mérd le pontosan, mennyi idő szükséges ahhoz, hogy odaéj. Ezt az időtartamot add hozzá ahhoz, ami a reggeli készülődésedhez szükséges.

- Az ébresztőórát a szoba másik végébe tedd, hogy ne csak lenyomd, hanem fel is kelljen kelned ahhoz, hogy leállítsd.

AMIT NEM TUDTÁL A VÍZRŐL

Évente ezer liter vizet iszunk

Vizet mindennap fogyasztunk, így érdemes közelebbről is megismerkednünk vele. Az alábbi érdekes információk segítenek, hogy jobban megismerd a vizet, és talán ösztönöznek is a napi bőséges folyadékfogyasztásra.

– A felnőtt emberek testének 65–70%-a víz. Idősebb korra ez az arány jelentősen csökken.

– Egy ember egy év alatt több mint 1000 liter folyadékot fogyaszt el.

– A veséken naponta kb. 180 liter testnedv folyik át.

– A víz jó oldószer, feloldja a testben a mérge- és salakanyagokat, megszabadítja a szöveteket és a szerveket a lerakódásoktól.

– A víz nélkülözhetetlen az emésztéshez, serkenti az anyagcserét, segít szabályozni az étvágyat. Az egészséges testsúly megőrzéséhez nagyon kell figyelni az elegendő folyadékfogyasztásra. Némelyeknél a szomjúságérzet annyira gyenge, hogy gyakran összetévesztik az éhségérzettel, ezért akkor esznek, amikor csak egy pohár vizet kellene inniuk – sokan ezért híznak el.

– Verejtkezéssel, légzéssel, a vizelettel és a széklettel általában 2–2,5 liter víz távozik, ezt a mennyiséget mindennap pótolnunk kell.

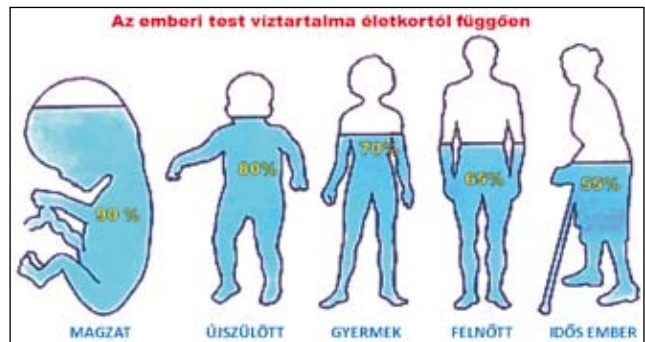
– A víz növeli az energiaszintet. A napközbeni fáradtság, tompultság egyik oka a dehidratáltság is lehet.

– A kevés folyadékfogyasztás fejfájást is okozhat.

– A víz gondolkodásunkért is felelős, mivel agyunk 78%-a víz. Már két százalék folyadékvesztés is összpontosítási zavarokat okozhat.

– Noha a Föld felszínének több mint 70%-át víz borítja, ennek csupán 1%-a alkalmas emberi fogyasztásra.

– A világ számos pontján, több mint 1,2 milliárd ember nem jut egészséges ivóvízhez. A fejlődő országokban a betegségek 80%-a, a halálozások 1/3 része a nem tiszta ivóvízre vezethető vissza.

– Egy darab, szilárd talajon eldobott cigarettacsikk körülbelül egy köbméter talajvizet szennyez be. Ha ugyanazt a cigarettacsikkot közvetlenül vízbe dobják, a tönkretett víz mennyisége nagyjából az ötszörösére növekszik.

– A víz képes információt másolni és tárolni. Az óceánok vize emlékeket őriz a benne élő élőlényekről. A gleccserek talán a bolygó történetének évmillióit rejtik magukban.

– A földre hullott hóhelyek alakja mindig más és más. Nincsen két egyforma hópelyhely, mindegyik teljesen egyedi: még ha felolvasztjuk és újra lefagyasztjuk, akkor is pontosan ugyanazt a mintát fogják képezni.

– Az emberek több mint fele krónikusan vízhiányos. A szomjúság csökkentéséhez sokan cukros üdítőket isznak, pedig azok alkalmatlanok a szomjoltásra, hiszen a cukor lebontásához is folyadék kell. Az üdítőitalok vízelvonó anyagokat is tartalmaznak. Eltávolítják az őket feloldó vizet, és szervezetünk víztartalékaiból is elvonnak. Egy pohár kóla akár két pohányi vizet is elvon a szervezettől.

Verhetetlen nassolnivaló házibulira

Házigazda leszel, de nem vagy egy vérbeli konyhatündér? Spontán összeverődtek, de nincs mivel megkínálni a társaságot? Vagy egyszerűen nem szeretnél fél napot tölteni a konyhában, miközben azon morfondírozol, miért nem kezdenek végre púposodni a muffinok? Akkor ezeket a könnyen és gyorsan elkészíthető finomságokat pont neked találták ki. A siker garantált!

Chips házilag

Ez az a „fogás”, amivel abszolút jó lehetsz mindenkinek: kicsiknél, nagyoknál, lányoknál, fiúknál... A chipset mindenki szereti. Ráadásul ez sokkal egészségesebb, olcsóbb és még finomabb is, mint a boltokban kapható társai.

Mindössze annyi a dolgod, hogy választasz pár nagyobb krumplit, meghámozol, majd vékonyan felszeleled őket. Ez a művelet akkor fog igazán jól sikerülni, ha a burgonyát nem a saját szemmértéked szerint, hanem erre kialakított szeletelővel készíted elő (mondjuk azzal, amivel máskor az uborkasalátához szeleteltek az uborkát). Ha ez megvan, a dolog oroszlánrészén túl is vagy. A szeleteket helyezd egymás mellé egy sütőpapírra, és tetszés szerint ízesítsd őket. Vigyázz, hogy ne vidd túlzásba a fűszerezést! A vékony szeleteken a kevés is remekül visszaadja a kívánt ízt. Ezután a chipset csak be kell tenned néhány percre a sütőbe, és megvárni, amíg ropogósra sül. Alig pár perc alatt a néhány szem krumpliból több zacskónyi bolti chipsetnek megfelelő, isteni rágsát készíthetsz. Csak aztán győzd gyűjteni a sok bókot!

Gyümölcstál

Ennél a finomságnál első lépésként azt ajánlott elkészíteni, ami a végén majd az egész megbolondítja: a csokoládés mártogatós.

Hozzávalók: 5 dl tej, 2 evőkanál kukoricakeményítő, 3 evőkanál kakaó, 1 evőkanál cukor.

Elkészítése: Ez a mártogatós éppúgy készülő, mint a puding: a kukoricakeményítőhöz add hozzá a kakaóport és a cukrot, majd a kevés

tejjel keverd csomómentesre. A tejet melegítsd fel egy lábosban, majd önts hozzá az előbb ki-kevert masszát. Kezdd el főzni, s ha már látod, hogy sűrűsödik, vedd le a tűzről. A rögtönzött csokifondühöz a friss gyümölcs jó igazán, így bőven ráérsz közvetlenül a vendégek érkezése előtt nekilátni a tál elkészítéséhez. Elég a nagyobb mártogatósokat (pl. banán, dinnye belseje, körte stb.) kisebb darabokra vágnod, a szőlőt, bogyógyümölcsöket csak szemezd le és mosd meg. Ha nincsen fondüpcikád, hegyezz ki néhány hurkapalcikát, vagy készíts elő fogpiszkálót a vendégeid számára.

REJTVÉNY

Berakós rejtvény

GY									
		✿		✿					
	✿								✿
		✿		✿		✿		✿	
	✿			GY					✿
					✿		✿		✿
	✿								
	✿						✿		
	✿								✿

Két bacilus találkozik a mikroszkóp alatt.
- Adj egy puszit - mondja az egyik.

- ...

(A választ a rejtvényben talárod, ha berakod a szavakat, betűhalmazokat a rejtvényrácba.)

Kétbetűsek: IS, ÓL, ÓN, RÁ.

Hárombetűsek: ÁNÉ, EDA, EDE, EPE, GÉN, LEE, NAL, SOM, TRE, ÜTE.

Ötbetűsek: APÓKA, ÁRTÓK, ESKET, FÓBIA, GYANTA, ITTAS, LAÚSA, PORRÁ, ROHAN.

Hétbetűs: ETIKETT.

Nyolcbetűs: ATLANTA.

Kilencbetűs: GYÁRIPAROS.

Tizenegy betűs: GYÓGYSZERTÁR.

Betűrejtvények

1

2

XLM

3

O
— HZ
A

4

SZ
JÁTTTT
I

Skandináv rejtvény (30.)

Mivel foglalkozik az etológia tudománya?
A választ a rejtvényben talárod.

 <p>Konrad Lorenz, a modern etológia egyik megalapítója</p>	PADLÁSSZOBÁ	1000	SPANYOL FÉRFINEV ERŐS ELLENTÉTE	PARA BETŰI TÖGÖ EGYNEMŰI	PONTOS IDŐJELZŐ	R.L.	KÖTŐSZÓ A SZERELEM ISTENE	VIZSGÁLÓDÓ SZAKEMBER MIKOR SZERBÜL	
	BÉKE	KENYERET VÁG			RÁDIUSZ	BESZÉD RÉSZE NAGY FOLYÓNK		ALMA... NORD	
5	HÓ-EMELKEDÉS	DÁTUM-RAG MAGYAR HELYSÉG	BŐR	ÓKORI GÖRÖG			SZÁJSZÉL	TÁTOGNI KEZD KISTERMETŰ LÓ	
SZAMÁR-BESZÉD	TIVORNYA	FÉRFINEV		FÉLIG URAL			IPA		
SZERÉNY			HOLD OLASZUL ATMOSZ-FÉRA				FINOM		ORVOS
EZ	SKÁLAHANG	KELET	ÉSZAK	ÉLŐSKÖDŐ	SVÉD-ORSZÁG		ANDRIS	FRANCIA-ORSZÁG	
						HINDU BŰVÉSZ			

4. SZÍN/ÁTEK. Skandináv rejtvény: MAGYARTARTÁSKUTATÁS, VISELKEDÉSTAN

Megfejtések: Berakós rejtvény: - NEM LEHET, FIGYELNEK BENNÜNKET. Betűrejtvények: 1. SZOBALÁNY, 2. SZERELEM, 3. OPERAHÁZ,

Tények és tévhitek az alkoholról

Úgy gondolod, hogy mindent tudsz az alkoholról? Mi éppen azon vagyunk, hogy leleplezzünk néhány, számodra is érdekes városi legendát.

Mindenki iszik

Nem igaz. Habár a tinik harmincegy százaléka mondta azt, hogy fogyasztott alkoholt az elmúlt egy hónapban, attól még mindig marad hatvankilenc százalék, aki nem. Ha úgy döntesz, hogy nem próbálsz ki, biztosan nem vagy egyedül.

Az alkohol energiát ad

Ez az állítás hamis. Az alkohol tulajdonképpen elálmosít. Lelassítja a motoros működést, ami a gondolkodást, a beszédet, a mozgást és a reakciókat szabályozza.

„Sörre bor mindenkor, borra sör meggyötör.”

Ez egy régi városi legenda annak megmagyarázására, hogy miért lesznek rosszul az emberek, amikor isznak – de az állítás nem igaz. A vérének alkoholtartalma (véralkoholszint) az, ami meghatározza, hogy mennyire vagy részeg. Nem számít, hogy mit mi után iszol, az ital az ital marad, és ha kevered az italokat, rosszul leszel.

Gyorsan kijózanodhatsz, ha kell

Ha azt gondolod, hogy egy zuhany, vagy tíz csésze kávé, esetleg néhány szelet kenyér segíthet abban, hogy kijózanodj, gondold át még egyszer. Az egyetlen dolog, amire szüksége van a testednek ilyenkor, az idő. Minden második ital után, a testsúlytól függően, körülbelül három óra kell ahhoz, hogy az alkohol kiürüljön a szervezetből.

Az alkoholfüggőség jelei

Légy résen, ha:

Nem tudod kontrollálni önmagadat, amikor iszol. Elhagyod azt a pontot, amikor még józanul dönthetnél, ezért gyakran túl sokat iszol egyszerre. Gyakrabban és többet iszol, mint amennyit szeretnél.

Egyre többet kell innod ahhoz, hogy ugyanazt a hatást érjed el.

Elvonási tüneteid vannak: émelyegsz, izzadsz, reszketsz, megmagyarázhatatlanul izgatott vagy, ha egy ideig nem fogyasztasz alkoholt.

Sok időt töltesz ivással és kijózanodással olyan tevékenységek és hobbik rovására, amiket régen szerettél.

Eredménytelenül próbáltál felhagyni az ivással.

Tudod, hogy az alkohol kárt tesz az egészségedben és a kapcsolataidban, ennek ellenére folytatod az ivást.

Aki ivott, óvatosabban vezet

Dehogyis! Az ivás és vezetés együtt hihetetlenül veszélyes. Nem véletlenül tiltja a törvény! Minden évben sok kiskorú hal meg alkoholfogyasztás következtében, és még több halálesetet okoznak az alkoholfogyasztás miatt bekövetkező balesetek. Egy statisztika szerint az alkohol 41 százalékban felelős a halálos karambolokért. Lehet, hogy valaki azt gondolja, hogy ura a helyzetnek, de az alkohol csökkenti a reakcióidőt, amitől az autóvezetés a lehető legrosszabb döntéssé válik, amit egy ittas ember hozhat, még akkor is, ha csak pár pohárral fogyasztott.

Minden részeg ugyanúgy viselkedik

Nem. Sok tényező függ a test reakciója az alkoholra, beleértve a testsúlyt, a kort, a nemet, a hormonokat, a genetikát és a fogyasztott ételek és alkohol mennyiségét. És a listát csak még tovább folytathatnánk. Egy ember reakciói nagyban különbözhetnek egy másiktól. Nem tudod előre kiszámítani, hogyan hat rád az alkohol.

Ha túl sokat iszol, a legrosszabb dolog, ami megeshet, hogy felkavarodik a gyomrod

Semmi esetre sem. Ha túl sok alkoholt fogyasztottál, az alkoholmérgezéshez vezethet, ami akár halálos kimenetelű is lehet. A túlzott alkoholfogyasztás hányást is okozhat. Részegen és eszméletlenül félrenyelhető a hányadék, ami asphyxiát, vagyis oxigénhiányos állapotot okozhat. Hosszú távon nagy mennyiségű alkohol fogyasztása függőséghez vezethet (alkoholizmus), és akár szívinfarktust vagy stroke-ot is okozhat.

Az alkohol nem árt a testnek

Ismét egy helytelen állítás. A nagy mennyiségű alkohol megterhelő a test számára, zavart alvást, hányingert, hányást és borzasztó másnaposságot okoz. A nagyon nagy mennyiségű ivás gátolhatja a légzést szabályozó idegsejtek információinak továbbítását (ez halálos kimenetelű is lehet).

A barátaim furcsállják majd, ha nem iszom

A barátok azok barátok, bármi történjék is, és nem fogják feladni a kapcsolatokat egy olyan butaságért, mint egy pohár sör. Azt se feledd, hogy az emberek általában túlságosan a saját dolgukra koncentrálnak, nem is veszik észre, hogy a többiek mit csinálnak vagy mit nem.

A szüleim is isznak, akkor miért olyan nagy dolog, ha én is?

Valójában tudományosan bizonyított, hogy igenis nagy dolog. Egy új kutatás szerint azok a tinik, akik isznak és drogoznak, nagyobb kockázatnak vannak kitéve, mint azt korábban gondolták. A kutatás azt feltételezi, hogy az agy nem fejlődik ki teljesen huszonnégy éves korig. A drogok és az alkohol ebben a fontos időszakban hosszú távon negatív hatással lehetnek az olyan agyi funkciókra, mint a memória. (kamasz-panasz)

Főzés

- Édesapám, főzni tanulunk az iskolában!
- És megehetitek, ami megfőztetek?
- Muszáj.

Nyelvi meghatározás

A kisgyerek izgatottan jön haza az iskolából:

- Anyuci, tudod mi vagyok én?
- Nem, kisfiam.
- Személyes névmás.

Bi-bí

Az első osztályban a gyerekek azzal dicsekednek, hogy kinek mik a szülei.

- Bi-bí, az én papám pilóta. És mit csinál a te papád?
- Bi-bí, amit a mamám parancsol.

Roszaság

A tanító néni felszólítja egyik diákját:

- Hallom, Pisti, hogy otthon megint rossz fát tettél a tűzre!
- Tanító bácsi! Nem is igaz! Hiszen már hetek óta egyáltalán nem is fűtünk!

Léggömb

- Bácsi, kérek léggömböt!
- Elfogyott, kisfiam. Az előbb egy néni mindet megvette az unokájának.
- Hol van az a gyerek?
- Ott száll a templom felett.

Elfogy

- Néni kérem, mit tetszik kötni?
- Harisnyát, kisfiam.
- És miért tetszik olyan gyorsan kötni?
- Igyekszem, hogy befejezzem, mielőtt elfogy a fonal.

Embrevők

- Milyen ünnepséget rendeznek az embrevők?
- ???
- Kanni Bált.

Telefon

Pistikééknél csöng a telefon, Pistike veszi fel:

- Tessék, ki az? – kérdezi suttogva.
- Jóska bácsi vagyok, apukáddal szeretnék beszélni.
- Nincs itthon, elment az erdőbe rendőrökkel.
- Akkor anyukáddal.
- Ő sincs itthon, a halászbbrigáddal kotorják a halastavat.
- Akkor nagyapáddal.
- Ő sincs itthon, a kútfúrókkal merik a kutat.
- Akkor nagymamáddal.
- Ő sincs itthon, a mezőt járja szomszédokkal.
- És mond, miért beszélsz suttogva?
- Mert most meg engem keresnek.

Én húzzam fel?

Öltözőben:

- Nagyon kényelmes vagy Gabikám, igyekezz már egy kicsit, vagy talán én húzzam fel a cipődet?
- Hát, szorítani fogja a tanárnő lábát.

Csőngő

A táblánál lévő felelőt sürgeti a tanár:

- Igyekezz, fiam, mert mindjárt kicsöngetnek.
- Én is azt várom.

Segíts!

- Apuci, segíts, légy szíves! A főcít tanulom és az istennek sem találok a Kárpátokat!
- Anyádat kérdezd, Pistike, ő pakolt a szobádban!

Sünök

Két sün megy a sivatagban, meglátnak egy nagy kaktuszt.

- Te, szerinted mi a manó ez?
- Nem tudom, talán egy akrobatacsoport.

Sofőr

Egy férfi beül egy taxiba. Elindulnak, később az utasnak eszébe jut valami, előrenyúl, megfogja a sofőr vállát. A sofőr hatalmasat ordít, majd reszketve mondja:

- Ne haragudjon, tudja csak nemrégóta taxizom, előtte a temetkezési vállalatnál voltam sofőr...

Faló

- Hogyan ébresztik fel az angolok a falóvat?
- Follow up!

Betörő

A ház ura betörő hangjára ébred, és gyorsan ráordít:

- Na, ide figyeljen, fel a kezekkel, és addig maradjon is úgy, amíg meg nem találok a pisztolyomat!

Installálás

Ellesett beszélgetés egy 8 éves kislány és 5 éves húga között...

A kislány így szól a bátyjához:

- Gyere, segíts felinstallálni ezt a játékot! Mire a fiú:
- De buta vagy! Nem tudsz installálni?
- Válasz:
- Az installálás már megy, csak olvasni nem tudok.

Váci út

Egy motoros átkiabál a sisakja alól a másiknak:

- Szia! Hogy jutok el a Váci útra?
- Tessék? Nem értem – kiabál a másik.
- A Váci útra akarok menni – kiabál most már hangosabban.
- Jó! Menjél!

Kínai kabáttolvaj

- Hogy hívják a kínai kabáttolvajt?
- ???
- Jackie-t Chan.

KEVERT KÖZMONDÁSOK

Találd meg a szerb megfelelőjét!

Ugyanazt a bölcsességet hordozzák magukban ezek a magyar és szerb nyelvben élő közmondások. Keresd meg, melyiknek melyik a párja!

Vér nem válik vízzé. – Koliko ljudi, toliko čudi.

Minden szentnek maga felé hajlik a keze. – Ne može se pobeći iz svoje kože.

Aki á-t mond, mondjon b-t is! – Um caruje, snaga klade valja.

Többet ésszel, mint erővel! – I bog je prvo sebi bradu stvorio.

Ahány ház, annyi szokás. – Ko se uhvatio u kolo, mora i da igra.

Többet ésszel, mint erővel! = Um caruje, snaga klade valja. stvorio.

Minden szentnek maga felé hajlik a keze. = I bog je prvo sebi bradu stvorio.

Aki á-t mond, mondjon b-t is! = Ko se uhvatio u kolo, mora i da igra.

Ahány ház, annyi szokás. = Koliko ljudi, toliko čudi.

Vér nem válik vízzé. = Ne može se pobeći iz svoje kože.

(Megoldás:

MI A MEGOLDÁS?

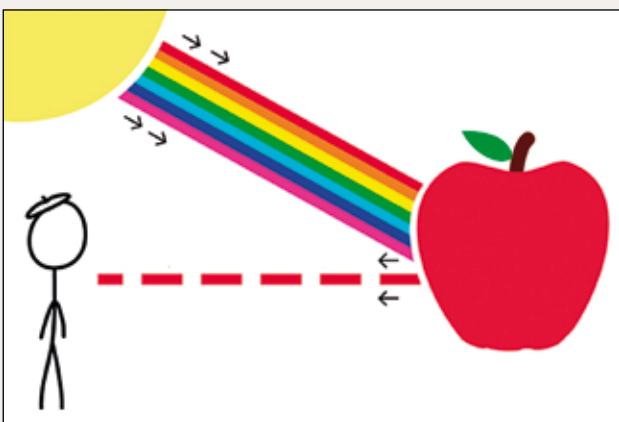
Elemlámpa

Van egy elemlámpánk, ami csak akkor világít, ha két jó elemet rakunk bele. Van 8 elemünk, amelyeknek a fele jó. Határozzunk meg 6 elempár kipróbálása után egy jó elempárt!

maradék két elem már biztosan jó.)

A-B-C, mind a D-E-F-háromasban csak egy jó elem volt. De ekkor a F.D. Így vagy világított valamikor a lámpánk, vagy pedig mind az próbáknál a berakott két elem betűjét írjuk: AB, BC, CA, DE, EF, (Megoldás: A 8 elemet jelöltük az ABC első 8 betűjével. A

Tudod-e? hogy

- azért látunk különböző színeket, mert a tárgyak eltérő mértékben nyelik el és verik vissza a rájuk eső fényt?
- a piros virágok azért látszanak pirosnak, mert a fény vörös részét verik vissza, a többi viszont elnyelik?
- amikor csillog a hó, az összes fény szórta verődik vissza, ezért látszik a hó fehérnek?
- a legtöbb állat nem lát színeket?
- a bika csak azért támad a vörös anyagra, mert lengetik előtte?

Te, idióta?!

Természetesen mindenki sértve érzi magát, ha valaki így „bókol” neki: Te idióta! De vajon mindig gyengeelméjűséget jelentett ez a szó?

Akár hiszitek, akár nem, az ókori görögöknél még nem azt jelentette ez a szó, amit ma. A görögöknél a polgárok részt vettek a lakóhelyük ügyes-bajos dolgainak elintézésében. Azok az emberek, akik a politikai és általában a nagy nyilvánosságot is érintő dolgokban vettek részt, külön házzal vagy pedig csak házrészrel rendelkeztek, ahol a hozzájuk érkezőket fogadták. Azokat a polgárokat, akiknek ilyen helyiségük nem volt, IDIOTESZ-nak, azaz magányosnak hívták. Az idő folyamán ilyen néven főleg azokat nevezték, akik nem hogy nem vettek részt a nyilvános életben és a dolgok intézésében, hanem nem is voltak erre képesek, azaz buták, szellemileg elmaradottak voltak.

Manapság a mindennapi életben meglehetősen gyakran elhangzik ez a szó, kizárólag sértő szándékkal.

Nyelvtörők

A limpopói Pó pótló popót lopó Pót pótló Pó.

A moszkvicsslussz kulcs egy luxusszükséglet.

Ádám bátyám fánál állván, száját tátván pávát lát.

Agostyánban agg atyák a gatyáikat aggatják.

Egy icike-picike pocok pocakon pöckölt egy másik icike-picike pocokot, mire a pocakon pöckölt icike-picike pocok is jól pocakon pöckölte az öt pocakon pöckölő icike-picike pocokot.

Fekete bikapata kopog a fekete patika kövein.

Ha eső nem lesz, buli lesz, ha lesz, nem lesz.

Ki tudod olvasni? És mondani?

Színezz, és ügyelj az árnyalatokra!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz

Ideai 28. lapszámunkban egy férfi, egy államférfi portréját közöltük, aki nem irodalmi munkásságáról maradt emlékezetes. Hogy mégis miről? Bizony sokan ismerték fel történelmi ismereteiknek köszönhetően, hogy Deák Ferencről van szó, aki megfontoltsága, politikai éleslátása révén került be a történelemkönyvekbe. 1848-ban igazságügyi miniszter volt, és nagy szerepet játszott az 1867-es kiegyezés létrejöttében, melyet sokan támadtak ugyan, de vitathatatlan, hogy utána az ország felvirult, Európa egyik legfejlettebb államává vált egészen az I. világháború kitöréséig. A helyes megfejtést beküldők közül a szerencse a **szabadkai Gyermán Stefániára, a Majsai Úti Általános Iskola harmadikosára** mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

És íme újabb feladványunk. A felvétel érdekes, sőt szép. Kérdésünk pedig az, melyik bolygó látható rajta? Egyáltalán hol, melyik égitesten készülhetett a felvétel? Várjuk megfejtéseket, mielőbb küldjétek el a címünkre, de legkésőbb **2017. november 8-áig!** Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs.** Kérjük, a nevek mellett tüntessék fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük.

Zenére rajzoltunk

Az alkotás öröme...

Ma Raichle-palotába mentünk. Kiderült, hogy alkotni fogunk.

Először beszéltünk arról, hogy mit fogunk csinálni. Az volt a feladat, hogy miközben hallgatjuk a zeneszámot, festünk egy papírra. Két komoly és két modern zene szólt. Az asztalon vízfesték, zsírkréta és filctoll volt. Legtöbbször a vízfestéket, abból is a kék színt használtam. Úgy éreztem magam, mint a híres festő-alkotó. Négyyszer festettünk. A végén kiállítottuk a rajzokat. Az osztály is megnézte. Nagyon ügyesek voltunk. Mindenkinet tetszett a saját munkája.

...és a végeredmény szépsége

Mások is el szeretnék menni, hogy alkothassak.

**Ivankov Lilla, 4. c osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

Rendhagyó magyaróra a könyvtárban

Atemerini Kókai Imre Általános Iskola 5. a osztályának tanulói október folyamán ellátogattak a Szirmai Károly Könyvtárba, és a Nemzetközi Gyermekirodalmi Központ munkatársai rendhagyó magyarórát tartottak a számukra. Dr. Utasi Anikó tanárnő vezette a foglalkozást. A Mennyi minden című kétnyelvű verseskötetből válogatott verseket, amelyeket felolvastunk, értelmeztünk. Nagyon élveztük a programot, amelynek végén még ajándékot is kaptunk az előadóktól.

Az 5. a osztály tudósítása

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaiipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Vargyi Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**
■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**
■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)
■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken
■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs